РНТБ УзИНТИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 233 (2217). ПАЙШАНБА 4 ОКТЯБРЬ 1973 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Қурилиш майдонларида

ЖОНБОЗЛИК КЎРСАТИБ

Келгуси йилда Ўрта Осиёнинг барча энергия системалари Тошкентнинг Энгельс кўчасида жойлашган ягона диспетчерлик пульти томонидан бошқарилади.

Ўрта Осиё энергетика министрлиги бирлашган диспетчерлик бошқармасининг 4 қаватли биноси қурилишини, «Висотстрой» трести 17-қурилиш бошқармасининг Ю. Носаненко бошлиқ 3-участка бинокорлари олиб бормоқда.

Бинокорлар ўзаро социалистик мусобақа асосида меҳнат қилиб, катта ютуқларни қўлга киритишаяпти. Улар 17-қурилиш бошқармаси коллективлари ўртасидаги меҳнат беллашувида байроқдорлик қилишяпти.

Бино қурилишида айниқса, Ю. Дебердиев, У. Усмонов, В. Павленко бошлиқ бригадаларнинг дурадгор, бетончи, монтажчилари жонбозлик кўрсатмоқдалар.

Бинокорларнинг аҳди йил охиригача қўшимча бинонинг остки қисмидаги қурилиш-монтаж ишларини туғаллашдан иборатдир.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА

ЗАРБДОР ВАХТА ТОШКЕНТГА БАҒИШЛАНАДИ

ФАРҒОНА ШАҲРИ МЕҲНАТКАШЛАРИ РЕСПУБЛИКАНИНГ ҚАРДОШ ОБЛАСТЛАРИ ВА УЗБЕКИСТОН ПОЙТАХТИ ШАРАФИГА МЕҲНАТ ВАХТАСИНИ БОШЛАДИЛАР.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг олтин юбилейини муносиб кутиб олишга ҳозирлик кўраётган Фарғона шаҳри корхона ва ташкилотларининг коллективлари социалистик мусобақани кенг авж олдириб, республиканинг қардош областлари ва Тошкент шаҳри шарафига меҳнат вахтасини бошлаш ҳақида ватанпарварлик ташаббуси билан чиқдилар.

Фарғона меҳнаткашлари октябрь ойида Тошкент шаҳри шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлашга қарор қилдилар. Мусобақа шиори — социалистик мажбуриятни муваффақиятли бажариш ҳамда республика пойтахти корхоналари ва қурилишларига маҳсулотларни муддатидан илгари жўнатишни таъминлашдир.

Биз меҳнат вахтасида туриб ишлар эканмиз, Тошкент шаҳри меҳнаткашларини яқинлашиб келаётган республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли юбилейи муносабати билан самимий табриклаймиз, жонажон социалистик ватанимиз бахт-саодати йўлида улкан меҳнат зафарларига эришишларини тилаймиз.

Т. ҚАМБАРОВ,
Ўзбекистон Компартияси Фарғона шаҳар комитетининг биринчи секретари.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

◆ КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Эстония ГРЭСи қурувчилари, монтажчилари, ишлатувчилари коллективини ГРЭСнинг лойиҳасини тузиш, машина-ускуналарини яратиш ва бунёдга келтиришнинг ҳамма қатнашчиларини лойиҳада белгиланган 1 миллион 600 минг киловатт қувватли электр станция ишга туширилиши билан самимий табрикладилар.

◆ «Союз-12» космик кемасида орбита бўйлаб учишни муваффақиятли амалга оширганликлари ҳамда бу ишда мардлик ва қаҳрамонлик кўрсатганликлари учун космонавт-учувчи ўртоқ Лазарев Василий Григорьевичга ва космонавт-учувчи ўртоқ Макаров Олег Григорьевичга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонини бериш, Ленин ордени ва «Олтин юлдуз» медалини топшириш ҳақида СССР Олий Совети Президиумининг фармонлари эълон қилинган.

◆ СССР Олий Совети Президиуми Совет Иттифоқи гражданлари ўртоқ Василий Григорьевич Лазаревга ва ўртоқ Олег Григорьевич Макаровга «Союз-12» кемасида космосда учишни амалга оширганликлари учун «СССР космонавт-учувчиси» унвонини берди.

Тошкент трикотаж фирмасининг коллективи тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун баракали меҳнат қилиб катта ютуқларни қўлга киритмоқда. Корхонада ўз топшириқларини ортиғи билан сифатли бажариб келаси йил ҳисобига меҳнат қилаётган ишчилар сони тобора ортиб бораяпти.

СУРАТДА: корхона тўқув цехининг ёш зарбдор ўровчиси, комсомол ёшлар бригадасининг аъзоси Мавлуда Ниёзалиева.

○ Жонажон республикамизда

Тахтакўпир толаси

НУКУС. Тахтакўпирдаги янги пахта заводининг коллективи Ўзбекистоннинг энг шимолида жойлашган пахтакор район далаларидан келтирилган дастлабки беш юз тонна пахтани қайта ишлади. Россия Федерациясидаги тўқимачилик корхоналарига саксон тонна тола жўнатилди.

Тахтакўпирдаги завод автоном республика пахта тозалаш саноати корхоналарининг тўққизинчисидир. Завод бир йилда ўн минг тонна пахта толаси ишлаб чиқаришга мўлжалланган.

Машиналарнинг бекор туриши камайди

НАМАНГАН. Наманган ун комбинатининг рационализаторлари дон ортилган автомашиналарни бўшатиш учун гидравлик қурилма яратдилар. Гидравлик қурилма автомобилнинг олдинги қисмини кўтаради ва дон машинанинг орқа борти орқали бункерга тушади. Бу ердан у транспортёр лентаси ёрдамида омборга етказилади.

Илгари битта автомашинани бўшатиш учун беш олти кишидан иборат бригада 20 — 25 минут вақт сарфлар эди. Энди қурилма ёрдамида бу ишни бажариш учун икки-уч минут сарфланади. Ҳозир комбинатда шундай қурилмадан иккитаси ишлаб турибди. Улар машиналарнинг бекор туришини анчагина қисқартириш имконини берди.

Пойафзалчиларнинг муваффақияти

Қўқон пойафзал фабрикасининг ишчилари йил бошидан бери планга қўшимча қарийб 30 минг жуфт туфли, этик ва ботинка тайёрлаб чиқаришди. Тежамкорлар ҳаракати натижасида шундай қилиш мумкин бўлди. Бир йил мобайнида кўнчилик ва тўқимачилик молларидан бир ярим миллион квадрат дециметр материал тежалди. Илғор бичиқчилардан Т. Сидоренко, Т. Хожимуродов, Л. Евгениади ўз ҳисобларига 20 минг квадрат дециметр ва ундан кўп тежалган материал ёзиб қўйишди.

Мой ариқ... ихтиро этилди

Қўқон ёғ-мой комбинатида тозаланган чигит ёғи олиш процессини тўрт баравар тезлаштирувчи янги технология мамлакатда биринчи бўлиб жорий этилди. Бу технологияни Бутуниттифоқ ёғ илмий тадқиқот институти олимлари билан корхона мутахассислари ишлаб чиқишди.

Улар ихтиро этган схема бўйича ёғ махсус ясалган оқимли-аралаштиргич установкада узлуксиз равишда рафинация қилинади (тозаланади). Чигит мағзидан олинадиган ярим фабрикат — мицелла шу установкадан ўказилади. Янги усул ёғ тозалашни тезлаштиришдан ташқари ўшанча чигитнинг ўзидан ёғ чиқишини 2 процент кўпайтиришга ва каустик сода сарфини қарийб 2 баравар камайтиришга имкон берди. Янгиликнинг йиллик иқтисодий самараси биргина корхонанинг ўзида йилига 326 минг сўмга боради.

Ўрта Осиёдаги кўпгина турдош корхоналар ёғни узлуксиз рафинация қилиш усулига қизиқиб қарамоқда. Улар шу усулни ўзларида ҳам жорий этишмоқчи.

Совхозда завод қурилмоқда

Наманган областининг Уйчи районида яқинда тузилган ихтисослаштирилган пиллачилик совхозида пилла қурти уруғи заводи қуришга киришилди. Шу завод ишга туширилгандан кейин совхоз 1975 йилда областдаги барча колхоз ва совхозларни навли пилла қурти уруғи билан таъминлаб туради.

Экранда — илғор тажриба

Қорақалпоғистонда қишлоқ хўжалик фильмлари фестивали бошланди. Клубларда ва кинотеатрларда, дала шийпонларида пахтачилик, шоличилик усталарининг тажрибаси, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг бошқа соҳалари тўғрисида ҳикоя қилувчи ҳужжатли фильмлар намойиш қилинмоқда. Фестиваль бир ой давом этади.

Менинг беш йиллигим

МИЛЛИОНЛАР МУСОБАҚАСИ

Бичиқчилик — шарафли касб

✦ НОЗИК, АММО ШАРАФЛИ КАСБ ✦ ТОПШИРИҚНИ ИККИ БАРАВАРДАН ОШИРИБ ✦ ТЕЖАЛГАН МАТОДАН 6 МИНГТА ПАЛЬТО.

Ҳозир мен 1976 йил апрелининг охирги кунлари ҳисобига маҳсулот топширяпман. Фирмамизнинг бир қатор машъал ишчилари қатори мен ҳам шу йилнинг июлида шахсий беш йиллик программасини муваффақиятли бажардим.

Ниятим — тўққизинчи беш йиллик охиригача яна бир беш йиллик шахсий план топшириқларини бажаришдан иборат. Ишимизнинг ҳозирги жадалликда кетиши буни яққол кўрсатиб турибди. Бирон кун йўқки, норма 1,5—2 баравар, ҳатто ундан ошириб адо этилмаган бўлсин.

Ёш ишчилар билан суҳбатлашганда, улар мендан вақтдан ўзиб меҳнат қилишимнинг сирини сўрашади. Ростини айтганда, бунинг ҳеч қандай сири йўқ. Фақат ўз юмушингни пухта билсанг, бас. Бундан ташқари, менга бичилиши керак бўлган матоларни чизиб, андоза солиб берадиган кишилар бор. Биз бу операцияларни ҳам бамаслаҳат амалга оширамиз.

Мен бичиқчилик цехимизда бажариладиган ҳар қандай операцияни бемалол уддалай оламан. Айтганларимнинг, барчаси меҳнатдаги муваффақиятимни таъминламоқда.

Фирмамиз чеварлари ҳал қилувчи йилнинг ўтган даврида 33 минг квадрат метр ҳар хил материалларни тежаб қолишди. Бу кўрсаткич — йил давомида ўз зиммамизга олган мажбуриятдагидан бир ярим баравар кўпдир. Корхона тежам фондини ана шундай салмоқли бўлишида цехимиз меҳнатчиларининг ҳам муносиб ҳиссаси борлигидан чексиз хурсандмиз.

Ҳозир цехимизда беш киши 1976 йил, 16 ишчи 1975 йил ҳисобига ишламоқда. Қолганларнинг асосий қисми ҳал қилувчи йил топшириқларини бажариб, меҳнат календарида келгуси йилни қаршилаб олган.

Ҳамшаҳарларимизда фирмамиз тамғаси босилган бежирим пальтоларни кўрганимда ўзимда йўқ қувонаман. Чунки ана шу ярашиқли пальтоларни тайёрлаб беришда биз, бичиқчиларнинг муносиб улуши ҳам бор-да. Бу йил мижозларимизга 47 миллион 400 минг сўмлик маҳсулот етказиб беришимиз лозим. Ҳозир бу топшириқни шараф билан бажариш учун мусобақа тобора алангa олдирилаяпти.

З. ШУКУРОВ,
«Қизил тонг» тикув фирмасининг бичиқчиси, Меҳнат Қизил байроқ ордени кавалери.

● Ҳамшаҳарлар, сизлар учун

ҚАРДОШЛАРИМИЗ НЕЪМАТИ

РСФСРдан Тошкентга келтирилаётган картошкаларнинг кети узилмаяпти. Бугунги кунгача Октябрь район улгуржи-чакана савдо конторaси адресига Челябинск ва Горький областларининг меҳнаткашлари юборган картошкалар 2,5 минг тоннага етди.

Картошкалар шаҳримиздаги магазинларда, турар-жой массивларида, хўжалик буюмлари заводида, 3-тикувчилик фабрикасида ва кўн-галантерея фабрикасида меҳнаткашларга сотилмоқда.

Бугун

«Ташплодоовощ» улгуржи-чакана савдо конторaси бирлашмаси адресига Горький областидан яна икки вагон картошка келтирилди. Бу область меҳнаткашлари тошкентликларга пландан ташқари яна минг тонна қишлоқ хўжалик неъматларини юборишади.

Диққат, янгилик

ИНГИЧКА ТОЛАЛИ ПАХТА УЧУН

Пахта тозалаш саноати бўйича давлат махсус конструкторлик бюроси коллективи пахтачилик саноати Марказий илмий-тадқиқот институти билан ҳамкорликда «ДВМ» маркали тола ажратадиган мослама яратди. Ҳозир бу машина Термиз пахта тозалаш заводида синовдан ўтказилмоқда.

Ҳозир жаҳонда биринчи бўлиб Туркманистонда ипак толали пахтани агрегатлар ёрдамида йиғиштириб олишга киришилди. Маридаги пахта тозалаш заводида ана шундай қимматбаҳо ҳосилни қайта ишлайдиган поток линия ишга туширилди. Бу мосламалар ҳам конструкторлик бюроси ва институт мутахассислари ҳамкорлигида яратилган.

Тошкентда халқаро курслар

Москвадан Ўзбекистон пойтахтига соғлиқни сақлашни планлаштириш халқаро курсларининг тингловчилари келишди. Бу курсларни Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти Европа региональ бюроси ўтказмоқда. Курслар составида Европадаги еттита социалистик мамлакатнинг вакиллари бор.

Тингловчилар шу куниёқ Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигида қабул қилинди. Бу ерда уларни Ўзбекистонда соғлиқни сақлашнинг аҳволи ва уни ривожлантиришнинг истиқболлари билан таништиришди. Сўнгра меҳмонлар республика соғлиқни сақлаш музейини бориб кўрдилар.

Яқинда бошланган машғулотлар программасида олимлар, экономистларнинг, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги бош мутахассисларининг докладларини тинглаш, даволаш — профилактика муассасаларини бориб кўриш кўзда тутилган.

(ЎзТАГ).

● Давр нафаси

Устахонадан... йирик бирлашмага

Утган асрнинг иккинчи ярмида Тошкентда тери ошлаш ишлари билан эски шаҳарлик майда усталар шуғулланишар эди. Уларнинг кўнчилик устахоналари жуда ҳам ифлос бўлиб, касалликлар тарқалишининг асосий манбаи эди. Янги шаҳарда биринчи тери заводи Пушкин кўчасидан ўтадиган Салор ариғининг ёқасида очилган. У Хлудов деган савдогарга қарашли эди. Кўнчилик корхонасида ишлаб чиқариш жараёни ҳунармандчиликдан бирмунча фарқ қилар эди. 1910 йилда ўзининг замонасига яраша янги корхона ишга туширилди. У йилига 14 мингта терини ошлаб берарди.

«Туркестанская экономическая жизнь» газетаси 1922 йилнинг 2 январь сонида қуйидаги мазмундаги хабарни босиб чиқарди: «Тошкент чарм бирлашмаси» ўзида 4 та тери заводини бирлаштирган. Улар Полвонариқ ва биринчи Қорасувда жойлашган корхоналар ва битта косибчилик устахонасидан иборат.

* * *

Ҳозирги «Ўзбекистон» бирлашмасига қарашли корхоналар замонавий техника ускуналари билан жиҳозланган бўлиб, уларда йилига 106 миллион квадрат дециметр қаттиқ чармлар ишлаб чиқарилади. Бундан ташқари, 1973 йилда 2755 минг квадрат дециметр сунъий терилар ва 22500 квадрат дециметр майин чармлар ишлаб чиқарилиши лозим.

Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида шаҳримиздаги пойафзал корхоналари конвейерларидан 6 миллион жуфт терили пойафзаллар тушириллиб олинади. Шулардан 4 миллион 350 минг жуфтини Тошкентда 1927 йилда ташкил қилинган биринчи пойафзал фабрикаси ишлаб чиқаради.

Ҳар куни кўплаб меҳмонлар ва туристлар Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасидаги Тошкент шаҳри Бош қурилиши бўлимини мароқ билан томоша қиладилар.

СУРАТДА: бир группа туристлар Тошкент шаҳрида яқин келажакда олиб бориладиган қурилишлар билан танишмоқдалар.

М. Нуриддинов фотолари.

ЛЕКТОРИЙНИНГ БИРИНЧИ МАШҒУЛОТИ

Кеча

Тошкент область партия комитетининг мажлислар залида шаҳримиз олий ўқув юртлари ижтимоий фанлар ўқитувчилари учун ташкил этилган лекториййнинг биринчи машғулоти бўлиб ўтди. Уни Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари А. А. Хўжаев кириш сўзи билан очди.

1973—1974 ўқув йилларига мўлжалланган лекторий тингловчиларига Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти О. С. Содиқов республикамиз фанининг ривожланиши ва ҳозирги вақтда ўзбек олимлари қайси проблемалар устида ишлаётганликлари ҳақида сўзлаб берди.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министри Ғ. А. Абдураҳмонов республика олий таълимни ривожлантириш мавзуида доклад қилди.

● Футбол

УЧ КОМАНДАМИЗ КУРАШНИ ДАВОМ ЭТТИРАДИ

Европа қитъасининг футбол бўйича фахрий совринлари учун тўрт совет командасидан учтаси курашни давом эттиради. Булар — Киевнинг «Динамо», Ворошиловграднинг «Заря» ва Тбилисининг «Динамо» командаларидир. Киевликлар кеча УЕФА Кубоги учун турнирнинг жавоб матчида Норвегиянинг «Фредрикстад» командасини 4:0 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Бу командаларнинг биринчи учрашувида ҳам украин футболчилари 1:0 ҳисобида ғалаба қозонишган эди.

Шу турнирда иштирок этаётган Тбилисининг «Динамо» футболчилари жавоб матчида Болгариянинг «Славия» (София) командасига 0:2 ҳисобида ютқазганига қарамай, турнирнинг навбатдаги даврасига ўтишди. Чунки грузин футболчилари биринчи ўйинда ўз майдонларида йирик ҳисоб билан (4:1) ғолиб чиқишган эди.

«Заря» Европа чемпионлари Кубоги учун биринчи ўйинда Кипрнинг «Апоэл» (Никозия) командасини ўз майдонида 0:2 ҳисобида мағлубиятга учратган эди. Кипрдаги ўйинда ҳам совет футболчилари 1:0 ҳисобида ғалаба қозонишди.

Испаниянинг Бильбао шаҳрида «Атлетик» командасига 0:2 ҳисобида ютқазиб қўйган Москва торпедочилари Европа кубок эгалари Кубоги учун курашни давом эттириш ҳуқуқидан маҳрум бўлдилар.

ДЎСТЛАР ЁРДАМИ БИЛАН

Пойтахтимиздаги «Шарқ» ресторани ва «Дўстлик» кафеси қайта реконструкция қилинмоқда. Шаҳар савдо бошқармасининг ремонт қурилиш бошқармаси бунёдкорлари Польша Халқ Республикасидан келган мутахассислар билан биргаликда бу ишни амалга оширмоқдалар. Польшалик пардозчилар поляк миллий услубида жило бермоқдалар.

Шунингдек, дўст мамлакатдан замонавий мебель жиҳозлари келтирилди.

Реконструкция ишлари шу ойнинг охирида тамомланади.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

⊙ БЕРЛИН. ГДР касаба союзлари раҳбарлиги ва ҳукуматининг таклифига биноан республикадаги 15 завод ва комбинатга «Социалистик меҳнат корхонаси» номи берилди. Германия Демократик Республикаси эълон қилинганлигининг яқинда ўтказиладиган 24 йиллиги муносабати билан ана шу қарор қабул қилинди.

⊙ ХАНОЙ. Яқинда 2 мингдан ортиқ киши ВДР олий ўқув юртларини тамомлаганликлари тўғрисида диплом олишди. Уларга инженер, экономист, врач, ўқитувчи унвонлари берилди. Улар орасида Виньфу вилоятидаги давлат қурилиш институтини тамомлаган 400 қурувчи инженер, Ханой педагогика институтини битириб чиққан 800 ўқитувчи бор. Юқори малакали мутахассисларнинг янги отряди жонажон ўлкаларини қайта тиклашда қатнашиш учун республиканинг турли районларига йўлланма олдилар. Харобалардан қайта тикланаётган ВДР экономикаси бу мутахассисларга жуда муҳтож.

⊙ БЕЛГРАД. Белградда музикант ижрочиларнинг «Ёш музикантлар» деган анъанавий халқаро конкурси бошланди. Конкурс ҳар йили октябрь ойида Югославия пойтахтида ўтказиладиган «Белград музика тантаналари» халқаро фестивалининг ўзига хос дебочаси бўлади.

Ёшлар конкурсида Югославия, Болгария, Венгрия, Польша, Совет Иттифоқи, Англия ва ГФРдан келган қўшиқчилар ва пианиночилар қатнашмоқда.

⊙ АМСТЕРДАМ. Бу ерда Бутуниттифоқ «Автоэкспорт» бирлашмасининг кўчма виставкаси катта муваффақият билан ўтди. Унда Совет Иттифоқининг енгил ва юк автомобиллари, автобуслар, мотоцикллар, велосипедлар, гараж жиҳозлари намойиш қилинди. Голландия газеталари, телевидениеси ҳамда савдо фирмалари совет автомобилларининг юксак техникавий кўрсаткичларини, шинам ва пухталигини таъкидлаб ўтишди. Совет кўчма виставкаси Голландиядан ташқари Ғарбий Европанинг яна 16 мамлакатида намойиш қилинади.

⊙ СОФИЯ. Болгария — қадимий маданиятга эга бўлган мамлакатдир. Унинг жуда бой маданий мероси БХРнинг 187 музей ва бадиий галереяларида сақланмоқда. Кейинги 15 йил мобайнида бу музейларни 115 миллион киши томоша қилди. БХР маданият министрлиги 1990 йилга қадар музейларни ривожлантириш планини ишлаб чиқди. Бу план мавжуд музей коллекцияларини тўлдиришни, уларнинг моддий базасини кенгайтиришни ва илмий ишларни кучайтиришни назарда тутади.

⊙ РИМ. Душанба куни Италия мактаб ўқувчилари учун янги ўқув йили бошланди. Бироқ, марказий статистика институтининг маълумотларига кўра, мактаб ёшидаги 240 минг бола мактабдан ташқарида қолиб, ўз ота-оналарига кўмаклашмоқ учун меҳнат қилишга мажбур бўлмоқда. Бу болалар, деб ёзади «Паэзе сера» газетаси, ўқиш ўрнига барларда идиш-товоқ ювмоқдалар, устахоналарда дастёрлик қилмоқдалар.

Партия турмуши

Машғулотларга тайёргарлик

Тошкентдаги Сиёсий маориф уйи сиёсий ва иқтисодий билим системасида биринчи машғулотлар юзасидан пропагандистларга керакли тавсияларни партия ташкилотларига юборди. Ўқув йили мактаблар ва назарий семинарлар тингловчиларининг партиянинг ташқи сиёсий фаолияти проблемаларини, КПСС Марказий Комитети апрель Пленуми якунларини ўрганишлари билан бошланади. Шундан кейин барча звенолардаги ўқишлар доимий ўқув планларига мувофиқ давом эттирилади.

Бошланғич мактабни тамомлаб чиққан тингловчилар ўрта звенода ўқишни давом эттирадилар ёки иқтисодий билим асосларини, ҳозирги сиёсатни, КПСС тарихи курсини ўрганишга киришадилар. Марксизм-ленинизм асослари мактабларини тамомлаб чиққан кишилар юқори звенога ўтадилар ёки махсус семинарларда экономика ва ишлаб чиқаришни бошқариш асослари, партия қурилиши ва бошқа фанларни ўрганадилар. Янги ўқув йилида марксча-ленинча назария ва КПСС сиёсатининг актуал проблемаларини ўрганишга алоҳида эътибор берилади. Комсомол сиёсий ўқуви системасининг планлари ва программалари кенгайтирилди. (ЎзТАГ).

Ветеранлар учрашди

БУХОРО. Тожикистон ССР Ленинобод областидаги революция ва меҳнат ветеранларининг бир группаси Бухородаги Революцион, жанговар ва меҳнат шуҳрати клуби аъзолари ҳузурида бир неча кун меҳмон бўлди. Бу ерда ўтказилган дўслик кечасида тожикистонлик меҳмонлар ўз хотираларини ўртоқлашдилар, Ленинободдаги Ветеранлар клубининг ишлари тўғрисида гапириб бердилар, революцион, жанговар ва меҳнат традицияларини пропаганда қилиш соҳасидаги тажрибаларини фикрлашдилар.

(ЎзТАГ).

Пропагандистлар ўқимоқдалар

САМАРҚАНД. Самарқандда иқтисодий проблемаларга бағишланган назарий семинарлар раҳбарларининг зонал курсларидаги машғулотлар тўрт кун давом этди. Пропагандистлар иқтисодий билимлар пропагандасини кучайтириш ҳақида янги ўқув йилидаги вазифалар тўғрисида, партия XXIV съездининг қарорларини амалга ошириш юзасидан КПССнинг халқаро фаолияти тўғрисида ва бошқа мавзуларда ўқилган лекция ва докладларни тингладилар.

Завод раҳбарлари лекция ўқишмоқда

«Таштекстильмаш» заводининг директори И. И. Пьяних директор ўринбосарлари ва заводнинг бошқа раҳбарлари механика, термик, қуйиш цехлари ва бошқа цехларнинг коллективларида «завод — беш йилликда» деган мавзуда лекция ўқидилар. Партком секретарининг ўринбосари В. С. Гопаненко ва партия комитетининг бошқа аъзолари «КПСС бошчилигида коммунизм сари» деган мавзуда ўқиган лекциялари ҳам зўр иштиёқ билан тингланди. Завод касаба союз комитетининг раиси К. А. Обидовнинг лекциялари мусобақанинг янги формаларига бағишланди.

(ЎзТАГ).

Мусобақа илғорлари ҳақида ҳикоялар

ШОГИРДЛАР ҚУВОНЧИ

- ҚОРХОНАДА БИРИНЧИ БЎЛИБ
- ЎЗ КАСБИНИНГ МОҲИР УСТАСИ
- МОСКВАДАН ХУШХАБАР
- ЯНГИ УФҚЛАР

Августнинг дастлабки кунларидан бири эди. Маҳамаджон Тешабоев одатдагидан эртароқ яхши кайфият билан цехга кириб келди. Шу куни трактор заводи автомат цехининг бир гуруҳ илғор ишчилари у билан бирга... Янги йилни кутиб олишди. Чиндан ҳам, Равил Валираҳмонов, Анатолий Дроздов, Евдокия Вороника ва бу пешқадам ишчиларнинг устози М. Тешабоевлар меҳнат календарида 1976 йил кириб келган эди. Улар тўққизинчи беш йиллик шахсий план топшириқларини икки йил-у саккиз ойда шараф билан бажаришди. Маҳамаджон Тешабоевни цехда биринчи бўлиб шогирдларидан Дроздов ва Валираҳмоновлар қутлашди.

— Салом, устоз! Янги йилингиз билан! Кайфиятингиз яхшими?

— Раҳмат! Сизларни ҳам табриклайман.

Бутун мамлакат КПСС XXIV съездининг эндигина эълон қилинган тарихий қарорлари кўрсатмаларини ҳаётга татбиқ қилиш ишқи билан нафас оларди. Ҳар бир ишчи коллективида ватанпарварлик ташаббуслари бирин-кетин пайдо бўлиб турган пайтлар эди. Газеталарда СССР Олий Советининг депутати, самолётсозлик заводининг фрезерчиси А. Девятова, тўқимачилик комбинатининг донгдор тўқувчилари Л. Казанцева, Е. Губиналарнинг беш йиллик шахсий топшириқларини қисқа муддатларда бажариш ҳақида даъватлари тўғрисидаги ахборотлар эълон қилина бошланган эди.

— Ҳамшаҳарларимиз ташаббусларини қўллаб-қувватлаш керак — дея ҳамкасбларига юзланди ўшанда созловчи М. Тешабоев. — Бунинг учун бизда имконият ва резервлар бор. Трактор ишлаб чиқариш технологиясини муваффақиятли адо этган азаматлар наҳотки, бунинг устидан чиқаолмаса.

— Тўғри айтасиз, устоз, —деди унинг фикрини маъқуллаб А. Дроздов, — ишлаб чиқариш унумдорлигини ошириш йўллари бор. Ҳаракат қилиб кўришимиз мумкин. Бироқ бу ҳақда ҳамма ёққа овоза қилмайлик. Чунки трактор ишлаб чиқаришда ҳали анча қийинчиликлар борлигини унутмаслигимиз керак.

— Шу-шу бўлди-ю, устоз ва шогирдлар ўзаро мусобақани авж олдирган ҳолда ишга шўнғиб кетдилар. Юксак мажбурият олганликларини ўзларидан бошқа ҳеч ким билмади.

Созловчининг асосий вазифаси — цехдаги агрегатларнинг тўхтаб қолиши, уларда брак деталь ва қисмлар тайёрланишига йўл қўймасликдан иборат. Тешабоев, мана ўн беш йилдирки, шу соҳада сидқидилдан меҳнат қилиб келаяпти. Ана шу даврда оддий шогирдликдан ўз касбини моҳир устаси бўлиб етишди. Машъал созловчи ўз ишига ижодий ёндошаётганлиги учун ҳам қарамоғидаги дастгоҳлар юксак иш унумига эга. Бундан ташқари, у станокларни узоқ ва ремонтсиз ишлашини таъминлашга ҳар доим катта эътибор беради.

Пешқадам созловчини цехдошлари актив рационализатор сифатида ҳам ҳурмат қиладилар. Масалан, аввал лари ғилдирак гайкалари токарлик-револьвер станогида тайёрланар эди. Бу дастгоҳда смена давомида 1200 тадан гайка ҳозирлаш мумкин эди. М. Тешабоев бу операцияни махсус мослама билан таъминланган пармалаш дастгоҳида бажаришни таклиф этди. Бу янгилик ишлаб чиқариш унумдорлигини 30 процентга ошириш билан бирга корхонага катта фойда келтирди. Бундай мисолларни М. Тешабоевнинг ихтирочилик фаолиятидан яна кўплаб келтириш мумкин.

Созловчи ҳар доим мусобақадош ҳамкасбларига ҳам қимматли маслаҳати, ҳам амалий иши билан ёрдам беришга тайёр. Чунки у катта тажрибага эга. Шунинг учун ҳар бир ёш ишчи барча қизиқтирган саволларга ундан батафсил жавоб олади. Равил Валираҳмонов, Евдокия Тирина каби ўнлаб ёш, аммо ишда илғор ишчилар М. Тешабоевни ўзларининг устозлари ҳисоблашади.

М. Тешабоев меҳнат қилаётган бригадада яхши бир анъана бор. Ҳар кун смена охирида мастер эртага қандай деталлар зарур эканлигини хабар қилади. Созловчилар иш бошланганга қадар керакли материални етарли миқдорда тайёрлаб қўйишади. Цехда ишнинг ана шу асосда ташкил қилиниши йиғув конвейерини бир минут ҳам тўхтаб қолишига йўл қўймайди.

18-цехни корхонада энг илғор коллектив деб бекорга айтишмайди. Чиндан ҳам, Маҳамаджон ака меҳнат қилаётган бу цех йил бошидан буён социалистик мусобақада ғолиблик қилиб келаяпти. Бу ерда автоматчилар ҳар бир илғор иш методини дадиллик билан амалда қўллайдилар.

— Цех бошлиғимиз А. Манков, — дейди М. Тешабоев, — яқинда Минск трактор заводида командировкада бўлди, у ердан кўпгина янгиликларни билиб қайтди. Ҳозирнинг ўзидаёқ биз уларнинг кўпчилигини жорий этдик. Натижада меҳнат унумдорлиги сезиларли даражада ўсди, маҳсулот сифати яхшиланди.

Машъал созловчи коллектив иши учун ҳар доим жон куйдиради. Буни ҳамкасб дўстлари ҳурматини қозонганидан ҳам билса бўлади. У цех ишчилари комитетининг аъзоси. Шонли партиямиз сафига ўтиш учун тайёрланмоқда.

Ҳозир илғор ишчи кўксини Меҳнат Қизил Байроғи ордени, қатор медаллар безаб турибди. Бу унинг меҳнатларига берилган юксак баҳодир.

Яқинда заводга яна бир хушхабар келди. Тажрибали созловчига СССР трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги министрлиги корхоналари ишчилари ўртасида ўз касби бўйича энг яхши мутахассис деган ном беришибди.

Шу куни Маҳамаджон ака ва унинг шогирдларидан 5 киши бу қувончли хабарни беш йиллик шахсий план топшириқларини бажарганликлари тўғрисидаги ғалаба рапортига имзо чекиш билан қарши олди. Бу воқеа 18-цехда катта байрамга айланди.

Кузнинг бир куни бутун қишни боқади. Маҳамаджон ака ишлаётган корхона меҳнатчилари буни яхши тушунишади. Шунинг учун ҳам улар бирор минут вақтни бекор ўтказмаслик учун қизғин кураш олиб боряптилар.

Зарбдорларча меҳнат қилиш машинасозларга пахта йиғимтерим мавсумини планга қўшимча 393 трактор, 168 та прицеп тайёрлаш билан кутиб олиш имконини берди. Ўтган тўққиз ойда 14 мингдан ортиқ трактор, 27328 прицеп ишлаб чиқарилиб, заршуносларга тортиқ қилинди. Бу муваффақиятда созловчи М. Тешабоев ва шогирдларининг лойиқ ҳиссаси бор.

А. ГЕХТЛЯР,
«Тракторостроитель» кўп нусхали газетасининг масъул секретари.

Тошкентдаги пиллакашлик фабрикасининг меҳнатчилари тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш борасида бараҳали меҳнат қилаяпти. Сиз мана бу суратда, корхонанинг зарбдор ўровчиси, коммунистик меҳнат зарбдори коммунист Машҳура Қўчқорованн кўриб турибсиз. Бу меҳнатсевар ишчи аёл шу кунларда келгуси йил ҳисобига ишлаяпти.

М. Нуриддинов фотолари.

Сиёсий маориф системасида янги ўқув йили бошланиши олдидан

Янги ўқув йили арафасида

ЛЕНИНГРАД. Ленинграддаги оптика-механика бирлашмасининг партия комитети сиёсий маориф системасида янги ўқув йили бошланиши арафасида фирмадаги барча мутахассислар ва бўлимларнинг вакилларидан иборат 530 оптикини пропагандист қилиб тасдиқлади.

Бирлашма партия комитети секретарининг ўринбосари В. Ф. Суров бу ерда янги ўқув йилига тайёргарлик қандай ўтганлиги ҳақида ТАСС мухбирига қуйидагиларни гапириб берди:

— Машғулотларни бошлаб юбориш учун ҳамма нарса тахт: мактабларга тингловчилар жалб қилинган, методик қўлланмалар ва программалар нашр этилган. Ҳар бир коммунист, комсомол ўқийди. Фирма ходимларига иқтисодий билим бериш юзасидан перспектив план тузилди. Ўқишнинг бу тури бошланғич бўғиндан тортиб энг юқори бўғингача барча звеноларни ўз ичига олади. Партия комитетининг таклифи билан бу план коллективни социал ривожлантириш программасига таркибий қисм қилиб киритилди.

Бу йил совет қонунчилиги асослари, коммунистик ахлоқ асослари мактабларида шуғулланувчи кишилар кўпайди. Кўпгина ишчилар, инженерлар, техниклар психология ва социалогияни ўрганадилар. Бу курсни, аввало, ишлаб чиқариш раҳбарлари тинглайдилар. Цех ва бўлим бошлиқлари, уларнинг ўринбосарлари, катта мастерларнинг асосий кўпчилиги бу йил пропагандист бўлиб ишлайди.

(ТАСС мухбири).

Шаҳримиздаги экскаватор ремонти заводининг коллективи йиғув-механика цехининг зарбдор токари коммунист Ғани Саидалиев номини ҳурмат билан тилга олади. 20 йилдан буён ёш ишчиларга ўз касбини меҳр билан ўргатиб келаётган бу мураббий ишчи шу кунларда келгуси йилнинг сентябрь ойи ҳисобига меҳнат қилмоқда.

СУРАТДА: Ғ. Саидалиев.

Шаҳар мавзуида

Йўловчилар оқими ўрганилмоқда

Шаҳримизда пассажир транспортлари мунтазам суратда ошиб боришига қарамасдан, ҳанузгача бу масала йўловчилар учун Тошкентда анча қийинчиликлар келтириб чиқармоқда. Йўловчилар ўзларининг қимматли вақтларини транспортни кутиш билан ўтказишмоқда.

Маълумки, шаҳримиз кейинги йилларда кенгайиб, кўплаб янги кўчалар пайдо бўлди. Лекин, баъзи районларда транспорт учун қулай бўлмаган кўчалар ҳали ҳам бор. Бундай кўчаларда бир-бирини тўлдирувчи қўшимча маршрутлар қўйишга тўғри келмоқда. Юнусобод массивини олайлик. Бу массивдан шаҳар марказига келиш учун фақат Энгельс кўчасидан ўтиш керак. Бу кўчада ер остки коммуникацияси ўтаётганлиги сабабли, унинг ҳамма ерида ҳам транспорт юриши мумкин эмас. Қорасарой, Сағбон, Чимбой каби кўчаларда эса фақат кичик маркадаги автобусларгина юра олади.

Пушкин, Энгельс, К. Маркс, Беруний, Фурқат, Усмон Юсупов, Уста Ширин ва шу каби кўчаларда электр транспортлари билан бирга, бир қанча автобус маршрутлари ҳам йўловчиларни манзилларига элтиб қўяди. Шота Руставели кўчасида эса 9 та трамвай ва троллейбус, 6 та автобус маршрутлари йўловчиларга хизмат қилади. Бу кўчада транспорт сонини оз бўлсада қисқартиришга тўғри келади.

Бундай йўналишлар пассажир транспорти ишларини координация қилиш учун қулайлик туғдиради. Шунинг учун ҳам, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг шаҳардаги барча пассажир транспортлари ишларини координациялаш ва ривожлантириш бўйича бошқармаси трамвай ва троллейбус бошқармаси билан биргаликда, йўловчилар оқимини ўрганиш мақсадида комплекс тадқиқотлар ўтказди.

1973 йил 12 сентябрь куни Студентлар шаҳарчаси томон қатнайдиган барча транспортлар текширилди. 40 га яқин контролёрлар эрталаб соат 6 дан кечқурун соат 1 гача ана шу йўлга қатнайдиган, 7, 16-маршрутдаги трамвайларни, 8-троллейбус ва 28-автобусни текширишди.

Олинган материаллар анализи аҳволнинг қониқарсиз эканлигини кўрсатди. 8-маршрутда қатнайдиган троллейбус кун бўйи йўловчилари оз бўлган ҳолда Студентлар шаҳарчасидан Охунбобоев майдонигача келаркан. Бу ергача 7, 16-трамвайлар ҳам бўш ҳолда қатнаркан. 21 ва 187-рейс билан қатнайдиган автобусларга эса йўловчилар кўплигидан чиқиб бўлмас экан.

Биз бу тажриба орқали ана шу йўналиш бўйича қатнайдиган транспортларни ўргандик. Бизнингча, 28-маршрут билан қатнайдиган автобусларни Беруний ва Навоий кўчаларидаги бекатларини қисқартириш керак.

Тажрибалардан шу нарса кўриниб турибдики, шаҳримизда электр транспортида ҳамон камчиликларга йўл қўйилмоқда. Бу транспортларнинг раҳбарлари пландаги рейсларни эсдан чиқармасликлари керак.

Биз Юнусобод, Қорақамиш, Шимоли-Шарқ, Чилонзор Қўйлиқ, самолётсозлар шаҳарчаси каби маршрутларда қатнайдиган транспортлар ҳақида ҳам комплекс тадқиқотлар ўтказмоқчимиз.

А. МУИНОВ,
Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети шаҳарда барча пассажир транспорти ишларини координация қилиш ва ривожлантириш бўйича бошқарма бошлиғи.

В. И. Ленин ҳаёти ва фаолиятидан олинган мисоллар асосида

ПСКОВ. Псковдаги В. И. Ленин музей-хонасида пропагандист кунлари ўтказилмоқда. Бу кунларни область партия комитети партия маорифи системасида янги ўқув йилининг бошланиши муносабати билан уюштирди. Сиёсий мактаб ва семинарларнинг раҳбарлари бу ерда пропаганданинг ленинча услуб ва методларини ўрганмоқдалар. Бунинг учун музейда сақланаётган ҳужжатлар ва мақолалардан, бошқа материаллардан фойдаланилмоқда.

Жумладан, Владимир Ильичнинг китоб устида ишлаш методикаси ҳаммада зўр қизиқиш туғдирмоқда. В. И. Ленин Псковда бўлган чоғида ўнлаб китоб ўқиб чиққан. Булар орасида бир қанча статистик тўпламлар: помешчиклар ва деҳқонларнинг хўжаликларида ерни ишлаш қуроллари тўғрисидаги, аҳолининг овчилик билан шуғулланиши ва балиқчиларнинг иш ҳақи ҳақидаги ва бошқа шу каби нашрлар бор. Владимир Ильич бу нашрлардан олган факт ва рақамлардан кейинчалик ўз мақолаларида фойдаланган.

Олий ўқув юртларининг ўқитувчилари, «Билим» жамиятининг аъзолари, партия ходимлари пропагандистлар ҳузурида ўқиётган лекциялар ҳам В. И. Лениннинг пропагандистлик фаолиятидан олинган конкрет мисоллар билан бойитилгандир.

Псков областининг ёшлари ҳам В. И. Ленин ҳаёти ва фаолиятидан олинган мисоллар асосида ўқимоқдалар. Музейда «Коммунизм ва меҳнат» деган мавзуда ўнинчи синф ўқувчиларининг назарий конференцияси бўлиб ўтди.

(ТАСС мухбири).

ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ЙИЛНИНГ МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

Доимо олдинги сафда

Навбатдаги партия мажлисига қўйилган маҳсулотнинг сифатини ошириш тўғрисидаги масала завод коммунистлари орасида катта мунозарага сабаб бўлди. Ҳақиқатда ҳам заводимиз коллективи ишлаб чиқараётган «ОВХ—14» чанглагич-пуркагич машиналарига талаб тобора ортиб бораяпти.

Шундай экан, машиналаримизнинг бузилмасдан узлуксиз ишлаши, зарур дақиқаларда «панд» бериб қўймаслиги учун нечоғлик сифатли тайёрланишига боғлиқ. Шунинг учун ҳам, завод партия комитетининг секретари Валентина Ивановна Бабкова бу галги партия мажлисининг муҳокамасига «Маҳсулотнинг сифатини оширишда коммунистларнинг авангардлик роли» деган масалани қўйган эди.

Биринчи бўлиб муҳокамага чиққан коммунист Ўткир Деҳқонов машиналарнинг йиғув жараёнида шошма-шошарликка йўл қўйилаётгани, бу маҳсулотнинг сифатига салбий таъсир қилаётганини айтиб ўтди. Сўнгра нуқсонларни бартараф қилиш учун йиғув жараёнини икки потокда ташкил қилиш керак, деган таклиф киритди. Ҳақиқатда ҳам цех йиғув ишларини комплекс ташкил қилиш учун торлик қиларди. Бу эса йиғувчи слесарларнинг ишларида қийинлик туғдириши билан машиналарнинг етарли даражада созланмасдан тайёрланишига олиб келарди.

Шунингдек, муҳокамада сўзга чиққанлардан Халил Содиқов ҳам яхши таклифни ўртага ташлади. У 1-механика цехи коллективининг меҳнат фаолиятидаги нуқсонларни очиб ташлади. Тўғриси, машинанинг асосий детали ва узелларини шу цех коллективи тайёрлаб беради. Бироқ цехда ишлаб чиқариш рентабеллиги тўғри ташкил қилинмаслиги натижасида, ойнинг охирида ҳайбаракаллачилик авж олиб, маҳсулотнинг сифатига унчалик аҳамият берилмасди. Х. Содиқов цехни ўз вақтида хом ашё билан таъминлаш, ишлаб чиқариш рентабеллигини яхшилаш ва цехда малакали ишчиларнинг ташаббусига кенг йўл очиб бериш маҳсулот сифатига ижобий таъсир қилишини кўрсатиб ўтди.

Мунозаранинг бошланиши завод коммунистларига жуда муҳим масалаларни ҳал қилишда катта ёрдам берди. Дастлаб коммунистларнинг ташаббуси билан йиғув ишлари икки потокда олиб бориладиган бўлди.

Айниқса, 1-механика цехининг коммунистлари маҳсулот сифатини оширувчи бир неча ибратли тадбирларни амалга оширдилар. Цехда ишловчиларнинг аксарияти ёшлардан иборат эканлигини эътиборга олиб, уларнинг малакасини ошириш мақсадида қисқа муддатли курслар ташкил қилинди. Курсда металларга ишлов бериш технологияси бўйича малакали мутахассислар ўз тажрибаларидан сўзлаб беришди. Цехда кўп вақтлардан буён аъло сифатли маҳсулот беришаётган фрезерчи Фарид Хисомуддинов, токарь Ҳожиакбар Содиқовларнинг иш тажрибалари айрим коллективларда татбиқ қилина бошлади. Коммунист Тожибой ака Раҳимовнинг таклифи билан деталларни силлиқлаш технологияси қайтадан кўриб чиқилиб, бракка деярли барҳам берилди.

«Тез ва соз!» шиори остида меҳнат қилаётган 7-цех коллективи машинанинг химиявий дорилар қуйиладиган бакларини пайванд қилишда электр пайванд ўрнига, ярим автоматик пайвандлаш усулини қўллаб, катта ютуқларга эришди. Бу билан бакларнинг мустаҳкамлиги ортди, сифати яхшиланди. Шунингдек, машинанинг вентиляция қисмини тайёрлашда ҳам ажойиб ютуқларга эришилди. Илгари қўл кучи билан бажариладиган ишлар техника зиммасига юклатилди. Натижада, вентиляция қурилмалари такомиллашиб, унинг иш унуми бирмунча ортди. Коммунистлардан Юрий Зеленев ҳамда Баҳромжон Охунжоновлар машинанинг автоматик суратда қайд қилувчи кранштадтлари бехато ишлайдиган йўлини топишди. Бу эса машинанинг бузилмасдан узоқ муддат ишлашини таъминлаш имконини берди. Хуллас, коллективимиз аъзолари яратаётган «ОВХ—14» машиналари тобора такомиллашиб бораяпти. Заводимиз коммунистлари ўз бурчларини сидқидилдан бажараётгани учун ҳам, оз маблағ сарфлаб кўплаб, сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга аҳд қилган коллективимизнинг олдинги сафида боришмоқда.

Н. КОМИЛОВ.

НИКОҲ ЁШИГА ТЎЛМАГАН БЎЛСА...

«Тошкент оқшоми» справка бюроси

Ҳурматли редакция. Яқинда мен бир хунук воқеанинг иштирокчиси бўлдим. Қўшнимиз Аҳмад ака қизи Фаридани ўзи ёқтирмаган йигитга мажбур қилиб турмушга чиқарди. Бу қиз ҳали никоҳ ёшига етмаган бўлишига қарамасдан, уни зўрлаб эрга беришди. Бундай кишиларга нисбатан менда қаҳр-ғазаб уйғонди. Наҳотки, ҳали ҳам гоҳо-гоҳо учраб турадиган бундай кишиларга нисбатан чора кўриш мумкин бўлмаса!

А. ИСЛОМОВА, пенсионер.

Хотин-қизларни эрга тегишга, эр-хотин муносабатларини давом эттиришга мажбур қилиш ёки уларни эрга бериш, хотинликка олиш учун ўғирлаш, шунингдек хотин-қизларнинг эрга тегишига тўсқинлик қилиш—бир йилгача муддатга озодликдан маҳрум қилиш ёки шу муддатгача аҳлоқ тузатиш иши билан жазоланади. Агар никоҳ ёшига тўлмаган қизлар эрга тегишга мажбур қилинса, бу ҳолларда жиноятнинг объекти ёш қизларнинг соғлиғи ва нормал ўсиши ҳисобланади. Шу сабабли никоҳ ёшига тўлмаган қизни эрга бериш ва у билан никоҳда бўлиш 135-модда билан эмас, балки 98-модда билан квалификация қилинади.

Хотин-қизлар турмуш қуриш эркинлигининг бузилиши уларни ўзлари хоҳламаган кишига эрга тегишга мажбурлаш ёки эрга бериш, эридан чиқмасликка ва эр-хотинлик муносабатларини давом эттиришга мажбур қилиш, хотинликка олиш учун ўғирлаш ёки уларни эрга тегишига турли йўллар билан тўсқинлик қилиш каби ҳаракатларда ифодаланади. Бу жиноят одатда ота-оналар, қариндош уруғлар томонидан содир этилади.

Хоҳламаган кишисига зўрлаб турмушга берилган хотин-қизлар кейинчалик эр-хотинлик муносабатларини давом эттиришни истаган тақдирда ҳам бу ҳаракатни содир қилган шахслар жиноий жавобгарликдан озод қилинмайди. Хотин-қизларни хотинликка олиш мақсадида ўғирлаш фақат хотинликка олувчи шахс томонидан эмас, балки унинг топшириғи билан бошқа кишилар томонидан ҳам амалга оширилиши учрайди. Агар бундай ҳаракатга ота-оналар ёки бошқа яқин кишилар олдиндан розилик билдирган бўлса, улар ҳам бу жиноятда иштирокчи сифатида жавобгарликка тортиладилар.

Тошкентдаги Ленин номли пионер ва ўқувчилар саройининг радио тўгарагида 36 та мактабнинг ўқувчилари қатнашади.

СУРАТДА: Радио тўгараги ҳаваскорларидан Наташа Спитро ва Валера Сонин шаҳар радио ҳаваскорлари мусобақасига қатнашиш учун тайёргарлик кўрмоқдалар.

М. Нуриддинов фотоси.

Тошкент оқшоми'да босилгандан кейин

СУВ ТАЪМИНОТИ ИДОРАЛАРИ ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

Газетамизнинг 13 июль сонида юқоридаги сарлавҳа остида ва «Сув қидириб» сарлавҳаси билан берилган материалларда шаҳарнинг айрим кўчаларида баъзан сув бўлмаётгани кўрсатилган эди.

Шаҳар ижроия комитети қошидаги водопровод ва канализация трестининг бошлиғи М. Хўжаевдан олинган жавобда бундай дейилади: Самарқанд дарвоза кўчаси, Ўроқ тупиғида водопроводларни яхшилаш мақсадида техникавий тадбирлар кўрилди ва сув таъминоти нормал ҳолга келтирилди.

Архангельский кўчасида ҳам дарҳақиқат 1972 йили сув таъминоти яхши эмас эди. Бу ерга ҳам янги сув йўли ўтказилди. Эндиликда бу кўчада ҳам сув таъминоти яхшиланди.

«ВАЪДАГА ВАФО БЎЛСИН»

Шундай сарлавҳа остида газетанинг бошқа бир сонида босилган материалда 27-ётоқхона ва Қорақамишдаги 1 ва 2-микрорайонларда сув таъминоти ёмонлиги кўрсатилган эди.

Водопроводлар тармоғи бошқармаси бошлиғининг ўринбосари М. Усмоновнинг хабар қилишича, бу кўчаларда ҳам аҳвол тузатилган ва эндиликда аҳоли сув билан нормал таъминланмоқда.

* * *

Ўртоқ М. Усмонов газетага йўллаган яна бир жавобда қуйидагилар ёзилган: Боткин кўчасидаги 1-уйда сув таъминотини яхшилаш учун водопровод йўлини реконструкция қилиш зарурлиги ҳақида Ҳамза район 14-Ж[illegible] раҳбарларига айтилган эди. Аммо ЖЭК раҳбарлари ҳамон бирор чора кўрганлари йўқ. Водоканал ўз йўли билан чора-тадбирлар кўрди, натижада сув таъминоти яхшиланди. Бу уйни доимий равишда сув билан таъминлаш мақсадида ҳозир янги водопровод йўли қурилмоқда. Бу иш шу йилнинг тўртинчи квартали давомида тугалланади.

Москвадаги Ленин комсомоли номли театр америкалик ёзувчи аёл Лилиан Холманнинг «Қўзиқоринлар» деган пьесасини саҳнага қўйди. Бу асар капиталистик жамиятдаги маразларни: жирканч, маккорлик, тамаъгирлик, пулнинг одам устидан ҳукмронлик қилишини очиб кўрсатади.
Спектаклни РСФСРнинг хизмат кўрсатган санъат арбоби С. Штейн саҳнага қўйди. Спектакль рассоми — РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби М. Виноградов.

СУРАТДА: спектаклдан бир манзара. Чапдан ўнгга: Оскар Хаббард — артист Д. Гошев, Ражина — РСФСР халқ артисти Е. Фадеева, Бэн Хаббард РСФСРда хизмат кўрсатган артист В. Ларионов.

М. Строков фотоси.

ТАСС фотохроникаси.

Бехат — Бухородан чиққан шоир

Инқилоб ва ҳуррият куйчиси — Бухоро халқ шоири Аҳмад Охуновнинг шеърлари биринчи марта тўпланди. Бехат деган ном билан танилган бу шоирнинг шеърларини — ғазаллари, рубойилари, масалларини Бухоро педагогика институтининг доценти Тожи Қораев тўплаб ёзиб олди. Тожи Қораев халқ орасида ғоят манзур бўлган бу шоирнинг ҳаёти ва ижодини ўрганиш билан кўп вақтлардан бери шуғулланмоқда.

Ўтган асрнинг охирида камбағал оиласида туғилган Аҳмад Охунов ҳеч қачон ва ҳеч ерда ўқимаган. У ўзбек ва тожик тилларида жуда кўп шеърлар тўқиди. Инқилоб йилларида у кўпинча халқ митингларига келиб, октябрга, Туркистон ўлкасида Советлар ҳокимияти учун курашга бағишланган шеърларини ўқиб берар, халқни янги турмуш қуришга чақирар эди. Одамлар бу шоирни Борбанд деб атаб унинг шеърларини ёдлаб олар эдилар. (Бухородаги қоракўл заводида териларни тахлаб боғловчи касби билан шуғулланувчи кишилар борбанд деб аталади). Кейин Борбанд деган ном шоирнинг иккинчи тахаллуси бўлиб қолди. Бехатнинг ҳаётида рўй берган муҳим воқеа: у саводсизликни битириш курсида ўқиб, ўқиш ва ёзишни ўрганиб олганлиги ҳам унинг тахаллусини ўзгартиришга сабабчи бўлди. Лекин шоир барибир ўзининг шеърларини ёзиб тўпламади. «Йўлма-йўлакай» шеър тўқишни давом этираверди. У «менинг юртим Бухоро бахтли бўлиб қолди. Одамлар ўқиш, ёзишни, ҳатто машиналар ясашни ҳам ўрганиб олишди», деяр эди. У «Каттақўрғон канали» деган шеърида чўлда дарё ва денгиз яратган одамлар меҳнатини куйлади.

Бехатнинг кўп шеърлари халқ шеърига айланди, халқ шоири, колхозчи боғбон Шариф Нурхон, муаллим Боқижон Ашуров, Бухородаги маориф ветеранларидан бири бўлган Қурбон Бадалий, Бехатнинг ёру биродарлари шоирнинг шеърларини топиб аниқлашда олимга катта ёрдам беришди. Биргаликда излаш натижасида халқ орасидан чиққан, қадимий Бухоро диёрида қурила бошлаган янги турмушни куйлаган шоирнинг дастлабки тўрт юз сатр шеърини ёзиб олиш имконияти туғилди.

А. ФОЗИЛОВ.
Ўзбекистон информация агентлигининг мухбири.

Янги шеърлар

Кузг кўрки

Дарахтларнинг учларида учқур шамоллар,
Нозик-нозик навдаларда нозли койиниш.
Яхшиларми бир-бирини, ёхуд ёмонлар,
Яшил, рангпар япроқларда дилкушо хониш.
Хониш қилар йўл олдидан тараниб қушлар
Тонг оқариб салқин сабо эсгани сайин.
Учган япроқ имо билан бир-бирин хушлар,
Парча чўғдек сўнг тупроққа ётади майин.
Дарахтларнинг учларида учқур шамоллар...

II

Чала тушган сумбулани авайлайди шўх анҳор,
Тўйчиларнинг тўйин қутлаб ястангандек далалар.
Қушлар учар, хазон кўчар ҳасратлашиб баравар,
Қай манзилни, қай гўшани қилмиш улар ихтиёр!
Улкан сада дармонсиздай, тўлқин эмас қизиққон,
Қирғоқларга тўш урмайди, лойқаланиб тиниққан.
Кўкда сузар пода булут сандирақлаб беомон,
Хўп тийиниб сафаридан алам қилган, униққан.
Айқашади, чайқашади, бир-бирини юлади,
Қўноқ топмай кўк юзидан мастонавор кулади.
Кўтаришиб «ўтли шамшир» бир-бирин тилмалади,
Кўз ёшини сўнгра совуқ томчилар томчилади.
Деҳқон йигит, иши юзми, ўйноқлатиб ўйини,
Тўйиб-тўйиб шимирғанча тупроқ, пичан бўйини
Авжлангандан авжлантириб юракдаги қуйини
Ўтиб борар, ўтказмоқчи мўлжалдаги тўйини.
Яйловлардан қўй-қўзисин ҳайдаб келар болалар,
Тарвуз палла ёпинишиб куйлаб келар болалар.
Қўш ҳовлига чодир тутиб кўрпачалар тўшалар,
Келин бўлмиш деразадан кулиб-кулиб мўралар.

Турсун ИБРОҲИМОВ.

Пахта ҳақида қўшиқ

Отамиз мероси бу
Онамиз ҳақи пахта.
Пахта нон, кийим бизга,
Пахтасиз қийин бизга.
Пахта мой, пахта палов,
Сарлавҳа шеъримизга.
Кўзимнинг оқи пахта,
Кўнглимнинг оқи пахта.

Абитай ТУРУМБЕТОВ.

Маданият, янгиликлар, воқеалар, хроника

КАМЕР МУЗИКАСИ ЯНГРАМОҚДА

Урганчда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига бағишланган концертлар бошланди. Концертларни Хоразмдаги ёш ижодий коллектив — чолғу ансамбли бошлаб берди. Ансамбль составида маҳаллий музика билим юртининг ўқитувчилари бор.

Хоразм телевидениеси орқали олиб кўрсатилган концертда ўзбек композиторларининг янги асарлари, шунингдек рус ва ғарб классикларининг асарлари янгради.

Чолғу ансамбли — билим юрти ўқитувчилари, Тошкент Давлат консерваториясини битириб чиққанлар ташкил этишни мўлжаллаб қўйган бир қатор ижодий коллективларнинг биринчисидир. Ҳозир уч кишилик, тўрт кишилик ва беш кишилик чолғу ансамбллари концерт беришга ҳозирлик кўрмоқда. Улар ҳам ўзларининг дастлабки программаларини республиканинг бўлажак юбилейига бағишлайдилар.

АРТИСТЛАР ТАМАКИКОРЛАР МЕҲМОНИ

Тожикистон Давлат филармониясининг артистлари Самарқанд областидаги Ургут райони тамакикорлари ва сабзавоткорларининг қадимий дўсти. Қардош республикадан келган меҳмонлар тамаки барги тайёрлаш ва узум узишнинг долзарб кунларида Ургут хўжаликларида концерт қўйиб бермоқдалар. Қишлоқ томошабинлари душанбалик саҳна усталарининг ижросида дала шийпонларида ҳамда колхозларнинг клубларида янграган тожик ва ўзбек халқ қўшиқларини, совет композиторларининг асарларини қизғин кутиб олишди.

АГИТБРИГАДА ПАХТАКОРЛАР ҲУЗУРИДА

ТЕРМИЗ. Область комсомол комитети билан область «Билим» жамиятининг лекторлари ва Термиз бадиий ҳаваскорларидан иборат агитбригада областларга жўнаб кетди. Агитбригада аъзолари дала шийпонларида, қишлоқ клубларида концерт қўядилар. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига бағишланган лекциялар ўқийдилар.

Агитбригада концерт ва лекцияларини Жарқўрғон районининг колхозларида бошлайди. Шундан сўнг улар Шўрчи, Денов пахтакорлари ҳузурида, Шеробод даштидаги қўриқ ерларда жойлашган хўжаликларда бўладилар.

(ЎзТАГ).

Абу Нувос латифалари

Ғалати ҳукм

Қадимги араблар Аббосийлар давлатининг тўртинчи ҳукмдори машҳур халифа Ҳорунаррашиднинг дўсти, суҳбатдоши шоир Абу Нувос ниҳоятда раҳмдил, мурувватли бир зот эди. Бошларига қаттиқ мушкул иш тушиб, қутулиш чорасини тополмай гаранг бўлиб юрган кишилар Абу Нувосга мурожаат қилардилар ва унинг маслаҳати, ёрдами соясида мушкул ишлари бартараф бўларди.

Кунлардан бир кун ёши йигирма бешдан нарига ўтмаган бир йигит шоирнинг ҳузурига келиб, бошига тушган мушкул ишни мана шундай баён қилди ва ёрдам сўради:

— Бундан бир қанча кун илгари фалончи бойнинг уйи ёнидан ўтиб келаётган эдим. Бойнинг уйидан чиқиб келаётган қизини кўриб қолдим. Унга ишқим тушди, муҳаббат боғладим. Эртаси кун қизнинг отасига мурожаат қилиб, мени куёвликка қабул қилишини ўтиндим.

Бой менинг илтимосимни рад қилмади, сўзимни диққат билан тинглаб, мулойим ва оҳисталик билан шундай жавоб берди:

— Ўғлим, — мен куёвликка сендан яхшироқ бир йигитни топа олишга кўзим етмайди. Қизимни сенга бермай, кимга беришим мумкин? Сенинг бу талабинг мен учун ғоятда бир шарафдир, фақат қизимни буюк фидокорлик кўрсатган кишигагина бераман деб қасамёд қилганман. Шунинг учун сенга бир ишни таклиф қиламан. Агар шу таклифимни қабул қилиб, тўла-тўкис бажарсанг, қизимни албатта сенга бераман.

Мен қандай таклиф бўлса ҳам қабул қилишга тайёр эканлигимни билдирган эдим, у айтди:

— Агар бугун кечқурун қуёш ботгач, Дажла дарёсига тушиб, бўйнингга қадар чўмилиб, тонг отгунча турсанг, қизимни албатта сенга бераман, бу ваъдамдан қайтмайман.

Мен ишқим зўрлигидан унинг таклифини ўйлаб турмадим ва буни бажармоқчи бўлдим. Қуёш ботгандан кейин ечиниб, Дажла дарёсининг қирғоққа яқин пастроқ жойига тушдим, сувда бўйнимгача кўмилиб, тонг отгунча турдим.

Бой менинг бу жасоратимни кўриб, дарров ваъдасидан қайтди. Мен норози бўлиб, қози ҳузурига бордим, унга бутун воқеани айтиб, бойнинг ваъдасизлигидан шикоят қилдим. Қози бойнинг ҳузурига хизматчисини юбориб, уни қозихонага даъват қилди ва менга эртаси кун келишга буюрди.

Эртаси кун қозихонага бордим. Савдогар бой ҳам у ерда ҳозир эди. Қози мендан: «Бойдан нимани талаб қилаяпсан?» деб сўради. Мен масалани англатдим. Қози бой билан келишиб олганди, уни бу вазиятдан қутқазиш учун ҳийлага ёпишди, мендан:

— Сув ичида турган вақтингда хоҳ яқиндан, хоҳ узоқдан ёруғликни, оловни кўрдингми? — деб сўради.

Мен узоқда, тоғ этагида бир ўт шуъласини кўрганимни айтдим. Шундан кейин қози:

— Ана ўша тоғда кўринган оловдан исингансан, шунинг учун совуқ сув сенга таъсир қилмаган. Шу сабабли бойга қилган даъвойинг тўғри эмас, бор, йўқол, бой қизини сенга бермайди, деб мени қозихонадан қувлаб чиқарди. Бу дардимни кимга айтишимни билмай, ниҳоят, сизнинг ёнингизга келдим, қозининг бу ҳақсиз ҳукмидан шикоят қилиб, сизнинг марҳамат ва адолатингизга мурожаат қиляпман, мени бу зулмдан қутқазасиз деб умид қиламан.

Абу Нувос йигитнинг сўзларини диққат билан тинглагандан сўнг:

— Ўғлим, қайғурма, уйингга бориб ўз ишинг билан машғул бўл, бу масалани тездан ҳал қиламан, — деб йигитга тасалли берди ва уни уйига жўнатди.

Ўша куни Абу Нувос Ҳорунаррашиднинг ҳузурига бориб:

— Вазирларингиз ва бошқа амалдорларингиз жанобингизни ора-сира зиёфат қилиб турадилар. Доимо уларнинг зиёфатларига ташриф қилиб, кўнгилларини шод этиб турасиз. Мен ҳам бундай шарафга эга бўлиш учун сизни зиёфат қилишга қарор қилдим. Бу содиқ қулингизнинг арзимайдиган зиёфатига ташриф этарсиз деб умид қиламан, — деди.

Ҳорунаррашид шоирнинг илтимосини қабул қилди. Абу Нувос Бағдоднинг четроғида, Дажла дарёсининг ёнгинасида бўлган бир гўзал боғда зиёфатга ҳозирлик кўра бошлади. Эртаси кун Ҳорунаррашид вазир ва амирлари билан боққа ташриф қилди. Меҳмонлар ўзларига тайин қилинган ўринларга жойлашдилар.

Абу Нувос меҳмонларни иззат-икром билан жойлаштиргандан кейин, овқатдан хабар олиш учун боғнинг бир томонига қараб кетди. Орадан бир неча соат ўтди, овқатдан дарак бўлмади, Абу Нувос ҳам кўздан ғойиб бўлган эди. Ниҳоят, Ҳорунаррашид Абу Нувосни топиб келтиришга буюрди. Қидира-қидира шоирни боғнинг бир четидан топдилар. Абу Нувос бир баланд дарахтнинг энг юқори шохига бир қозонни осиб қўйиб, пастда қозон тагида бир неча тарашани тутатиб олов ёқиб турарди. Бу ҳолни Ҳорунаррашидга хабар бердилар.

Ҳорун шоирнинг бу ишига ҳайрон бўлиб, унинг ёнига борди, шоирнинг бу ишидан кулиб:

— Абу Нувос, нима қиляпсан? — деб сўради.

Шоир ўрнидан турди, халифага салом бериб:

— Жаноб халифам, овқат пишираётибман, — деди.

— Сен тентакмисан, овқат шу хилда пишириладими? Дарахтнинг тепасидаги қозон пастда ёқилган ўт билан исийдими?

— Мен ҳам шундай деб ўйлардим, фақат бир ҳукм бу фикримнинг янглиш эканини билдирди.

— Қандай ҳукм? Шунақа ҳукм ҳам бўладими?

— Уни жаноб қозидан сўранг, бу саволингизга у жавоб берсин.

Ҳорунаррашид шоирнинг нима демоқчи эканини англади. Дарҳол суриштириб, воқеадан хабардор бўлди. Бойни ҳам, қозини ҳам топтириб келтирди. Бойга қизини ўша ошиқ йигитга беришни буюрди. Қозини мансабидан четлаштириб, жазо берди.

Туркчадан **Ш. ЗУННУН** таржимаси.

ЭСТОН ТИЛИДА

«Ээсти Раамат» нашриёти «Партия қурилишининг актуал проблемалари тўғрисида» деган тўпламни эстон тилида босиб чиқарди. Тўпламга КПСС Марказий Комитети Бош Секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг 1964 йилдан 1972 йилгача бўлган давр ичида сўзлаган нутқлари, мақолалари киритилган. Уларда партия қурилишининг туб масалалари юзасидан билдирилган фикрлар баён қилинган.

Таллин.

(ТАСС).

Тожик тилида

ДУШАНБЕ. (ТАСС мухбири). «Ирфон» республика нашриёти «Леонид Ильич Брежневнинг Америка Қўшма Штатларига визити» материаллари тўпламини тожик тилида босиб чиқарди.

Ҳар тўғрида

Ман этилган нарса ширинроқ

Голландиянинг Дордрехте шаҳридаги тамаки фабрикаси савдога янги тамғали сигареталарни бекорга чиқармаган экан. Реклама бу иш гўё одамлар «пухта ўйлаб ва эви билан чекишсин» деган мақсадда қилинди, деган фикрни беради. Бу сигареталар «Меммор» (лотинча «Мементо мори» — ўлимни унутма деган сўздан олинган) деб аталади. Одам бош суяги тасвирланган этикеткада «сигарет чекиш, алкоголли ичимликлар ичиш ва наркотиклар қабул қилиш зарарли», қабристонга «Меммор» билан бор-у сигарет тутунидан завқ-шавққа тўл» деган ёзув бор.

Психологик мўлжал тўғри бўлиб чиқди. «Меммор» сигаретлари кашандалар ўртасида катта муваффақият қозонди.

(АПН).

Сурги дори ичишга ҳукм қилинди...

Жоржия штатининг судьяси Рой. Райт аптекадан катта шишали сурги дориси ўғирлаган одамга ғалати ҳукм чиқарди. У қамоқхонада ётганида ҳар куни ош қошиғида уч марта сурги дори ичиши керак.

(АПН).

АМЕРИКАЛИК РАССОМ ВИСТАВКАСИДА

Тошкентда Санъатшунослик институтининг залида америкалик рассом Минна Агинс асарлари виставкаси очилди. Рассом Тошкентга кўп нарса келтиргани йўқ — атиги ўттиз икки график расмдан иборат виставкаси рассом ижодиётининг асосий тематик йўналишлари: инсон иззат нафси учун, тинчлик учун кураш, лирик мотивларни акс эттиради.

Минна Агинснинг ҳаёти шундай бўлдики, унда икки маданият — болалигидан қонига синган рус маданияти билан ёшлик ва етуклик йилларида олган Америка маданияти намоён бўлди.

Мени болалигимда Америкага олиб боришди, деб ҳикоя қилади рассом. Мен Американинг социалистик ҳаракати билан жуда эрта танишдим. Мен Қўшма Штатлар билан Совет Иттифоқи халқлари ўртасида дўстлик ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашни ўз бурчим деб биламан.

Ўрта Осиёда биринчи — Тошкентдаги виставкада кишилар ер куррасининг қайси чеккасида яшамасин, ҳамиша одамлигича қолиб, бир-бирларига бемалол очиқ юз билан қарай олишлари учун ҳамма ишни қилишлари кераклигини кўрсатишни истардим, дейди АҚШлик меҳмон хоним.

СССР билан Маданий алоқалар уюшмасининг актив қатнашчиси, Минна Агинс Москвада бир неча виставкалар ўтказди.

(ЎзТАГ).

Жаҳон ойнаси

Чилида қонли террор

НЬЮ-ЙОРК. Сантъягодан бу ерга келаётган хабарларга кўра, ҳарбий хунта Чили ватанпарварларига қарши қонли репрессияларни тўхтатмаётир. Пойтахтда ва мамлакатнинг бошқа шаҳарларида оммавий тинтув ва ёппасига қамоққа олиш давом этмоқда. Ҳарбий маъмурлар озгина шубҳа билан ҳам кишиларни зиндонга ташламоқда. Ҳатто хунтанинг расмий маълумотларига кўра, ўтган кунлар мобайнида пойтахтнинг ўзидагина 84 киши қамоққа олинган.

Бутун мамлакатда халқ бирлигининг таниқли сиёсий ва давлат арбобларини овлаш давом этмоқда. Уларнинг фотосуратлари доимо газеталарда босиб чиқарилмоқда, телевидениенинг махсус программаларида кўрсатиб турилмоқда.

Хунта излаётган Чили Социалистик партиясининг Бош секретари Карлос Альтамирано гўё Венесуэла элчихонасида яширинган деган овозалар чиқиши муносабати билан Венесуэла вакили шу хабарни рад қилди. Шу билан бирга у элчихона территориясида Чилининг 20 граждани турганлигини айтди.

Сантъяго вилоятининг собиқ префекти Хулио Стюардо қамоққа олинганлиги кеча маълум бўлди. Уни ҳарбий трибунал деб аталмиш суд кутяпти.

Американинг «Ньюсуик» журнали ҳарбий хунтанинг жиноятлари тўғрисида ўз мухбирининг Сантъягодан юборган репортажини «Сантъягода хунрезлик» деган сарлавҳа билан босиб чиқарди. Чилида террор мисли кўрилмаган кўламга чиқди, дейди автор. «Ўликхонада ётган юзлаб мурдаларни ўз кўзим билан кўрдим, ўқ теккан жойлар улар тикка отиб ташланганлигидан далолат беради. Қарийб ҳамма қурбонларнинг бош суяклари мажақланган. Улар орасида хотин-қизлар ҳам бор».

Сўнгра мухбир ўзида мавжуд маълумотларга кўра, бир қанча ҳолларда мурдалар вертолётларга солиниб, номаълум томонга олиб кетилганлигини ва бу мурдалар дарёларга ташланаётганлигини, деб таъкидлашганлигини ҳикоя қилади.

(ТАСС).

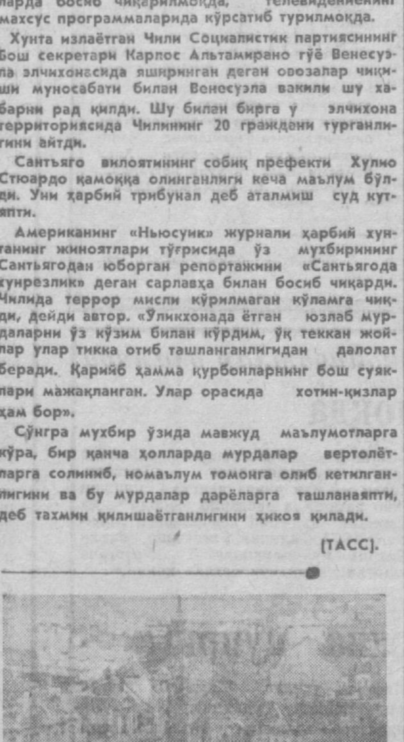

Прага — Чехословакиянинг пойтахтидир. Бу ерга дунёнинг барча бурчакларидан ҳар йили минглаб туристлар келишади.

СУРАТДА: шаҳарнинг марказий ва гавжум майдонларидан бири — Староместская майдони.

Х. Шодиев фотоси.

М. Довуднинг айтганлари

ДЕҲЛИ. Афғонистон Республикаси давлатининг бошлиғи ва Бош министри Муҳаммад Довуд Ҳиндистонда чиқадиган ҳафталик «Блитц» газетаси мухбири билан суҳбатда бундай деди: «Бизнинг совет дўстларимиз билан муносабатларимиз ҳамиша дўстона бўлиб келди ва бундан кейин ҳам шундай дўстона муносабат бўлиб қолаверади».

Давлат бошлиғи таъкидлаб ўтдики, «революция Афғонистон ватанпарварлари томонидан ўйланиб ташкил этилди ҳамда тамомила ва фақат шулар томонидан амалга оширилди. Бу революция Афғонистоннинг ақл-идрокида, қалбида туғилди ва бошқа бирон чет мамлакат қўлининг бунга ҳеч қандай алоқаси йўқ».

Давлат бошлиғи айтдики, «Афғонистонни республика деб эълон қилиб, шу билан халқ ҳуқуқини амалга ошириш ва миллий суверенитетни тўла барқарор қилиш йўлида биринчи қадамни қўйдик. Эндиликда биз замонавий илмий планлаштиришга ва техникага асосланган яхши мувофиқлаштирилган мустақил миллий экономикани яратиш йўлида янги қадамлар қўйишга тайёрланмоқдамиз».

«Биз ҳозирги вақтда экономикамиз соҳасида мерос бўлиб қолган ғоят жиддий проблемаларга дуч келмоқдамиз. Ҳозир биз мана шу оғир аҳволдан қутилишга ёрдам берадиган йўллар ва усулларни ялпи ўрганиш билан машғулмиз», — деди М. Довуд.

Республикада ер ислоҳоти ўтказилади, бу ислоҳот деҳқонлар кўпчилигининг манфаатига мувофиқ бўлади. Қишлоқ хўжалигида, ишлаб чиқариш ва истеъмол системасида кооперативлар ва кооператив компаниялари тузилади. Давлат ерларни мелиорациялаш ишларини, суғоришни йўлга қўяди ва бошқа тадбирларни амалга оширади.

(ТАСС).

ГДР станоклари

БЕРЛИН. Станоксозлик — Германия Демократик Республикаси саноатининг энг ривожланган тармоқларидан бири. Станоксозлик маҳсулоти ҳажми 1962 йилдан то 1972 йилгача икки баравардан зиёд кўпайди. Шу беш йилликда металл қирқиш станоклари ишлаб чиқаришни 175 процент, темирчилик-пресслаш ускуналари тайёрлашни 150 процент кўпайтириш кўзда тутилади.

ГДР социалистик кооперацияси доирасида ҳар хил токарлик станоклари ва автомобиллар, шунингдек мураккаб пресс ускуналари ишлаб чиқаришга ихтисослашмоқда. Автомобиль ва трактор саноати учун машина-ускуналар ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперативлаштириш тўғрисида тузилган янги кўп томонлама битимлар яқинда имзоланди. Бу соҳада Эрфурт шаҳридаги пресс ва қолиплаш ускуналари комбинати муҳим роль ўйнаши керак. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлардаги Тольятти Волга автомобиль заводи, Москвадаги Ленин комсомоли автомобиль заводи «ЗИЛ», ЧССРдаги (Шкода) автомобиль заводи ва Руминиянинг «Питешти» автомобиль заводи сингари Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши мамлакатларидаги йирик корхоналар ана шу комбинатнинг пресслари билан таъминланган. Эрфут комбинати Набережние Челнидаги янги улкан корхона учун кейинги икки йил давомида жами қиймати 23 миллион сўм келадиган пресслар етказиб беради.

ДЎСТОНА ВИЗИТ БИЛАН

БАНГИ. Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Совет Комитети Президиумининг аъзоси А. У. Рустамов бошчилигида шу комитет делегацияси бугун дўстона визит билан Марказий Африка Республикаси пойтахтига келди.

Делегация аъзолари Марказий Африка Республикасида бўлган чоғларида Марказий Африка жамоатчилиги намояндалари билан, Осиё ва Африка халқлари бирдамлигини янада мустаҳкамлаш, бутун дунёда тинчлик учун кураш проблемаларини, шунингдек тинчликсевар кучларнинг Москвада бўладиган Жаҳон конгрессига тайёргарликка бағишланган масалаларни муҳокама қиладилар. Совет делегацияси бундан илгари Чад Республикасида бўлди ва уни мамлакат президенти Нгарта Томбалбай қабул қилди.

(ТАСС).

„ЁНИЛҒИ ТАНГЛИГИ“ КИМ УЧУН ФОЙДАЛИ?

Францияда чиқаётган «Юманите» газетаси яқинда Ғарбдаги нефть бозорида вужудга келган аҳвол тўғрисида ёзилган мақолани босиб чиқарди.

Новости матбуот агентлиги мазкур мақолани баъзи қисқартиришлар билан газетхонлар эътиборига ҳавола қилади.

Нефть қудуқлари қуриб қоладими?

1971 йилда жаҳондаги нефть запаси 90 миллиард тоннани ташкил этганди. Ўша йили Яқин Шарқ мамлакатларининг ерлари тагидаги «қора олтин» запаси 52 миллиард тонна эди. Бироқ, биз ер остидаги янги нефть хазиналарининг қаерда ётганини билмаймиз. Ҳар қалай нефть танқислиги ҳозирча бизнинг гирибонимиздан ололмайди. Хўш, бўлмаса нима учун Ғарбда ҳамма ерда бу хавф тўғрисида гапирадилар?

Қўшма Штатлар нефтга бўлган эҳтиёжини кейинги вақтларгача ўз запаслари ҳисобига қоплаб келди. Лекин, Америка саноатининг нефтга бўлган эҳтиёжининг тобора ошаётганлиги уни чет эллардан борган сари кўпроқ сотиб олишга мажбур этяпти. Баъзи тадқиқотлар Қўшма Штатларнинг 1985 йилга бориб 70 процент суюқ ёнилғини импорт қилишига тўғри келишидан гувоҳлик бериб турибди. Буларнинг ҳаммаси «харидорлар рақобати»нинг келиб чиқишига ва табиийки, нархларнинг ошишига олиб келади.

Жаҳонда нефть қазиб чиқаришнинг анчагина қисми саккиз энг йирик монополияни ўз ичига олган бирлашма — картель улушига тўғри келади. Уларнинг молиявий ва сиёсий қудрати нефть теварагида «вакуум» вужудга келтиришлари учун имкон берди. Уларнинг «ёрдами» билан кўмир конлари ёпиб қўйиляпти, ядро энергетика объектларини ишга тушириш орқага суриляпти ва ҳоказо. Ғарб мамлакатларининг нефтга тобора кўпроқ тобе бўлиб қолаётганини шу билан тушунтириш мумкин. Уларнинг энергетикасини «озиқлантириш»да картель қўшадиган ҳисса тобора кўпаяборади ва 1985 йилга бориб учдан икки қисмини ташкил этади.

1970 йил бошланишидан олдин нефть компаниялари «қора олтин»ни шафқатсиз исроф қилдилар. Сўнгра ишлаб чиқарувчи мамлакатлар, чунончи суюқ ёнилғининг анчагина резервига эга бўлган Яқин Шарқ давлатлари ўзларининг асосий мулклари бўлган конларни ишлатишга бўлган даҳлсиз ҳуқуқларини билдирдилар.

Ёнилғи нархи ошиб бораяпти, бунинг учун бўлган жавобгарлик мутлақо ишлаб чиқарувчи мамлакатлар зиммасига тушмайди. Ахир, бу мамлакатларда қазиб чиқарилган нефтнинг ўндан тўққиз қисмини сотиш иши илгаригидек халқаро картелга кирган компаниялар томонидан амалга оширилмоқда.

Нефть картели нефтнинг чайқовчилик нархларини оширишда ўзининг иштирок этаётганлигини яшириш учун иложи бўлган ҳамма усулларни қидиряпти. Бироқ, суюқ ёнилғини экспорт қилаётган мамлакатларнинг ҳуқуқларини чеклаб қўйишда айни у жавобгардир.

Картель нархларни ошириш йўли билан айёрлик қилмоқда. У бу қимматчиликнинг оғирлигини минглаб харидорлар елкасига қўйяпти. Бунинг натижасида шу йилнинг биринчи уч ойи мобайнидагина Америкадаги «Эссо», «Тексако», «Голф ойл», «Мобил» ва «Шеврон» деб аталган беш монополия ҳаддан ташқари катта — 1.254,6 миллион доллар яъни 1972 йилнинг шу давридагига нисбатан 26 процент кўпроқ фойда олдилар.

(«Юманите» — АПН)

ПРЕМ ЧАНД
(ҲИНДИСТОН)

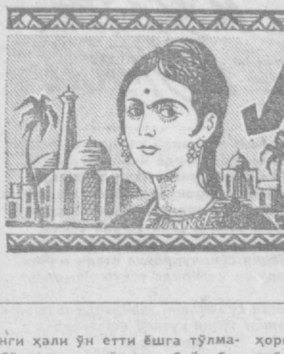

Муҳаббат гулхани

Ганги ҳали ўн етти ёшга тўлмаган бўлса-да, уч йилдан буён бева эди. У бева аёл учун бахтнинг барча йўллари берк эканлигини яхши биларди. Шундай экан, йиғлаш ва қайғуришнинг нима ҳожати бор? Ахир бозордан ҳамма ҳам ширинликлар ўрами ва гулчамбарлар билан қайтмайди-ку! Кўплар хилма-хил қилиб безатилган дўконлару гуруҳ-гуруҳ қувноқ одамларни кўрганидан мамнун.. Ганги ҳечқачон бошқа беваларга ўхшаб овқатдан ўзини қийнамас истаганча ичар ва ер, гап сотишни, хушчақчақликни ёқтирарди. Унинг ғам чекканини ёки тақдиридан нолиб ёш тўкканини ҳеч ким кўрмаганди. У тонг азонда туриб, сигирларга ўт берар, улар ётган ерни тозалар, ўчоққа тезак тўплаб қўярди. Бу ишлар унинг зиммасида эди. Шундан сўнг сут соғиш учун укасини уйғотар, қудуқдан сув олиб келиб, нонушта тайёрлашга киришиб кетарди. Қишлоқдаги ёш аёллар у билан гаплашишни ёқтиришарди. Турмуш қурган дугоналари ота-оналари уйига келганда, у билан учрашиб, унга ўз ҳаётларидаги янгиликлардан гапириб берардилар. Лекин уларнинг ҳаммаси Ганги билан суҳбатда эҳтиёт бўлишар, ярасини тирнамасликка интилишарди. Уйда ҳам унинг бевалиги ҳурмат қилинарди. Келин ва онага арзимаган нарсалар учун ҳақорат ёғилар, укаси эса тез-тез ундан калтак ерди. Унинг ҳамма иши кечириларди. Худо жазолаган одамни яна жазолашнинг нима кераги бор? Гангининг ўзи эса тақдир уни нимадан маҳрум қилгани ҳақида ўйламас ҳам эди. Ёшлигининг теран сувли денгизи даҳшатли довулларни ва шиддаткор тўлқинларни билмасди. Бу денгизнинг покиза юзасига ҳали ғубор қўнмаганди.

2.

Баҳорги Холи* байрами келди. Барча аёллар алвонранг сари кийди. Фақат Гангигина, одатдагидай, оқ сарида эди.

— Қизим, кел, сарингни бўяб берай, — деди онаси.

— Йўқ, керак эмас, ойижон, — деди рози бўлмай Ганги.

Келин байрам қўшиқларидан куйлади. Ганги эса овқат ва ширинликлар тайёрлади. Шунинг ўзи ҳам унга қувонч бахш этди.

Тушдан кейин қўшни қишлоқлардан одамлар кела бошлади. Урф-одат бўйича, бу қишлоқлик деҳқонлар кейин уларникига меҳмонга боришади. Оқсоқол Майкунинг уйида бханг*, наша, ширинликлар тайёр эди. Ганги бекорга меҳнат қилмаганди. Укаси келганларни меҳмон қилди, у эса қўл ювишга сув узатиб турди. Ёш йигитлар тортиниб, бхангдан ўз улушларини ичишгач, кетиб қолишди. Кексалар эса Гангининг соғлигини сўрашар ё ҳазиллашишарди:

— Э, Гангия! Онанг сенга овқат бермайдиганга ўхшайди. Намунча, ориқлаб кетмасанг?!

Ганги фақат кулиб қўярди. Ахир бу унинг хоҳишига боғлиқми? Нимадан ҳам семирсин?

Меҳмонлар бхангдан ичиб, баҳорги байрам қўшиқларини бошлаб юборишди. Ганги остонада турар ва бу ерлик бўлмаган бир йигитнинг қўшиғини тингларди. Бунчалар овози майин, ёқимли бўлмаса?! У тинглар, лекин ҳеч қонмасди. Уни онаси бир неча бор чақирди, аммо сира кетгиси келмади. Яна чақиравергач, кетдию, тезда қайтиб келишга интилди. Бу овоз унинг бутун вужудини қамраб, хаёлини банд этганди. Йигит ҳам гоҳ-гоҳ қизга қараб қўяр ва янада эҳтирос билан куйларди. Унинг ижро маҳоратига ҳамқишлоқлари ҳам ҳайрон бўлиб қолишди. Илгари унда бундай қобилиятни пайқашмаган эди. Меҳмонлар кетишди. Гангига охирги марта назар ташлаб, у йигит ҳам кетди. Ганги остонада яна узоқ вақт туриб қолди.

— Дада, қўшиқ айтган ким эди? — сўради у отасидан.

— Котхарлик Ғариб Синг, Буддху Синхнинг ўғли. Илгари байрамларда бизга ҳамиша Буддху меҳмон бўлиб келарди. У вафот этгандан буён ўғли келадиган бўлди, — жавоб берди Майку.

— Илгари у бу ерда бўлмаганмиди?

— Йўқ, илгари мен уни кўрмагандим. Юриш-туриши отасига ўхшайди. Гаплари ҳам худди уникидай маъноли. Мағрурликдан дарак ҳам йўқ. Буддхунинг омбори ҳамиша дон билан тўла бўларди. Лекин кўчада энг камбағал чамар[1]ни кўриб қолса ҳам биринчи бўлиб салом берарди. Ажойиб одам эди у.

Пода яйловдан қайта бошлади. Ганги уйга кириб кетди. Қулоғидан эса ҳамон йигитнинг жарангдор овози кетмасди.

3.

Орадан бир неча ой ўтди. Бир куни Ганги ҳовлида тезак юмалоқлаб ўтирарди. Тўсатдан у уйлари ёнидан ўша байрам куни ажойиб ашула айтган йигит бош кўтармай ўтиб бораётганини кўриб қолди. Ганги ишини ҳам унутиб, қаддини ростлади. Уйда эркаклар йўқ эди. У йигитни чақириб, сув таклиф қилгиси келди. Аммо тили калимага келмади. Юраги тез-тез урарди. Уни ғалати бир ҳаяжон қамраб олди. «Нима қилиш керак? Уни қандай тўхтатиш мумкин?» Ғариб Синх ялт этиб унга қарадию, яна ерга тикилиб, йўлида давом этди. Унинг нигоҳидаги чўғ Гангини титратиб юборди. У онасининг олдига югуриб кетди.

— Ойи, қарагин-а, Ғариб Сингх ўтиб кетаяпти! Ёдингдами, у байрамда қўшиқ айтганди?

— Бу қишлоқда бирор иши бордир-да, —деди онаси.

Ганги ҳовлига чиққанида, йигит кетиб бўлганди. У яна тезак юмалоқлашга тушди. Аммо энди иши сира олға жилмасди. Қўллари беҳол тушиб кетаверди.. Унинг қулоғига ўша таниш сеҳрли овоз эшитилгандай бўлар, кўз олдида яна йигитнинг қиёфаси намоён бўларди. Унда қандай сеҳр, қудраткор куч бор экан? Ганги унинг кўзларини сира унутолмасди. Ахир бу, кўзлар нимадир деди-ку унга! У бунга шубҳа қилмайди. Аммо нима деди? Буни у билмайди. Уйқу олдидан ҳам Ганги қаршисида йигитнинг кўзларини кўрди.

Уларни ҳатто тушида ҳам кўриб чиқди.

Яна бир неча ой ўтди. Бир куни кечқурун Майку эшик олдида ўтириб, каноопдан арқон товларди. Ганги ҳўкизларга беда бераётганди. Тўсатдан у:

— Дада, дада. Қарагин-а, ким келаяпти! — деб қичқирди.

Майку бошини кўтарди ва Ғариб Синхни кўрди,

— Ғариб Синх, йўл бўлсин?— сўради Майку.— Кир, сув ич.

Ғариб шу ерга чўккалади. У озиб кетган, кўринишидан касалга ўхшарди.

— Мазанг бўлмадими дейман, ўғлим, — сўради яна Майку.

— Йўқ, дада!

— Кўриб турибман, жуда ориқлаб кетибсан. Қарзлар қийнаб қўйдими ё? Йўқ, дада қарзларимдан қутилганман. Ҳамма ишим жойида.

Майку Гангига ўгирилди:

— Қани, қизим, меҳмонга сув олиб кел. Акангга қара-чи, бормикан, трубкасини олиб келсин.

— Трубка керак эмас,— дада,— деди Ғариб,— мен чекмайман.

— Ўзимизнинг хонаки тамакидан. Яқиндагина йиғиштириб олдим. Чекиб кўр-чи, ёқармикан? Ахир сен чекасан-ку!

— Мени уялтирманг, дада. Отамнинг олдида трубкага қўл уролмасдим. Сизни ҳам отамдай ҳурмат қиламан.

Ғариб Синхнинг кўзларида ёш пайдо бўлди. Майку ҳам тўлқинланиб кетди. Ганги қўлида савати билан ҳайкалдай қотиб турарди. У бутун вужуди билан Ғариб Синх сўзларини тингламоқда эди. Бошқа бирор нарса ҳақида ўйлаш, бирор иш қилишга қурби етмасди... У қандай ақлли, тавозели экан!

— Эй қизим! — чақирди яна Майку. — Нима, эшитмаяпсанми? Бор, сув олиб кел!

Ганги ўзига келди. Уйга чопиб кетди. Тезда косани тозалаб, шарбат тайёрлади, стаканлар ҳозирлади.

— Ким келди, Ганги?— сўради она.

— Тхакур[2] Ғариб Синх. Ойи сутимиз йўқми? Мен шарбатга қўшмоқчийдим.

— Нега йўқ бўлсин? Кўзачани қара-чи!

Ганги сутнинг қаймоғини олди-да, шарбатга қуйди ва идишларни олиб, эшик томон юрди. Йигит унга қараганди, Ганги бошини қуйи эгди. Нега энди у тўсатдан уялди?

Йигит шарбатни ичди-да, хайрлашиб жўнаб кетди.

— Жуда ҳам ориқлаб кетибди-я! — деди Майку.

— Балки касаллангандир? — деди унга жавобан Ганги.

— Ташвиши кўп. Ҳаммаси шундан. У ўзи ёлғиз, хўжалиги эса катта. Ҳаммасига кўз-қулоқ бўлиш осон эмас.

Ганги кечаси билан кўз юммади. Ғариб нима иш билан келган экан. Отасига ахир у ҳеч нарса айтмади-ку! Нега у бунчалик тортинчоқ? Бечора, жуда ҳам ориқлаб кетибди-я!

Эрталаб Ганги онасига:

— Ғориб Синх чўпдай бўлиб қолибди, ойи! Сарғайиб кетибди, деди.

Ҳа, унинг учун беғам, беташвиш кунлар тугади! Отаси борида фақат ейиш-ичишни, кўнгил очишни биларди. Энди эса бўйнига хўжалик хуржуни илинган.

Унинг жавоби Гангини қониқтирмади. У отасининг олдига борди:

— Дада, нега Ғариб Синх билан яхшилаб гаплашмадинг. Қайғуришнинг ҳожати йўқ, десанг бўларди.

Майку қизига диққат билан тикилди ва бирдан қичқирди!:

—Бор, ўз ишингни бил!

Ганги титраб кетди. Қандай қўпол жавоб! Бошқадан бўлса ҳам майли, ўз отасидан! Бечора Ғариб! У билан ҳеч кимнинг иши йўқ. У бутунлай ёлғиз! Қаердан ёрдам сўрасин?.. Ганги имконияти бўлиб қолса, Ғариб билан ўзи гаплашишга қарор қилди.

Ҳар куни Ганги йигитни кўришга умид боғларди, аммо у кўринмасди. Мана, яна Холи байрами келди. Яна қишлоқда баҳорги қўшиқлар янгради. Ёш аёллар алвонранг сариларини кийдилар. Яна ҳар бир уйда, одат бўйича, сувда қизил рангни эритдилар. Майку бханга ва нашани йиғиб қўйди. Ганги яна ширинликлар тайёрлади. Эшик олдида бўйралар ёзилди. Қўшни қишлоқлардан меҳмонлар келишди. Аммо Котхардан ҳеч ким йўқ эди. Кеч кирди, лекин уёқдан бирор киши ҳам келмади. Ганги ўзини қўйишга жой тополмасди. У гоҳ уйга кириб кетар, гоҳ югуриб чиқиб, укасидан сўрарди:

— Нима, Котхардан ҳали келишмадими?

— Йўқ, — жавоб берарди укаси.

У отасига дерди:

—Бханга жуда оз қолибди. Котхардан келиб қолишса, нима билан меҳмон қиламиз?

— Кечаси ким ҳам келарди? — дерди отаси. — Котхар ёнимизда. Агар хоҳлашса, аллақачон келган бўлишарди.

Тун чўкди, аммо Ганги умидини йўқотмасди. У томга чиқиб, Котхар томонга қарай бошлади. Уёқ қоп-қоронғу эди. Шу пайт тўсатдан у оловни кўриб қолди. Кўп ўтмай ловиллаб ёнаётган гулхан кўзга чалинди. Бу нима? Наҳотки байрам гулханларини улар бугун ёқишаётган бўлса? Ҳамма жойда ахир неча кечқурун ёқишганку! Балки қишлоқ пандит[3]лари гулханни бугун ёқишга фатво беришгандир. Шунинг учун ҳам бугун Котхардан ҳеч ким келмаган экан-да! Демак, улар эртага келишади!

У томдан тушиб, отаси ёнига югуриб борди:

— Дада, Котхарда Холи гулханларини бугун ёқишаяпти!

— Валдирама! Жинни бўлдингми? Гулханни неча ёқишган.

— Ишонмайсанми, мен ўз кўзим билан кўрдим. Томга юр, сенга кўрсатаман.

—Майли, юр, кўрайлик!

Ганги билан бирга Майку томга чиқди. Бир дақиқа у ўша ёққа тикилиб турди, кейин эса ҳеч нарса демай пастга туша бошлади.

— Ҳа, мен тўғри айтган эканманми? Сен эса ишонмагандинг.

— Тентак! Бу байрам гулхани эмас, дафн гулхани. Уларда кимдир ўлипти. Шу сабабли Котхардан ҳеч ким келмаган экан.

Гангининг юраги аллақандай бўлиб кетди. Шу пайт кўчадан овоз эшитилди:

— Майку! Котхарда Ғариб Синх вафот этди!

Майку кетди, Ганги эса тепада қотиб қолди. У нима бўлаётганини, қаерда турганини ҳис этмасди. Дафн гулханининг узоқдаги алангасидан кўз узмай, у қаршисида Ғариб Синхни кўрарди. Унинг юзларини, кўзларини, нигоҳини... Ахир у Ғарибнинг нигоҳини унута олармиди?..

Шу кундан бошлаб Ганги Холи байрамини кўришга чиқмайдиган бўлди. Баҳор байрами ҳар йил келар, ҳар йил худди шундай бханг тайёрланар, ҳар йил қувноқ қўшиқлар янграр, одамлар бир-бирларига қизилранг сепишарди. Аммо Ганги учун Холи байрами мангуга ўтиб кетганди.

Русчадан Н. МУҲАММАДИЕВ таржимаси.

*Холи— Баҳор байрами. Байрам кечасида улкан гулханлар ёқиладн. Одамлар бир-бирларига қизил ранг сепишади.

*Бханг — маст қилувчи ичимликнинг бир тури.

1 Чамар-чармгар, энг паст каста вакили.

2. Тхакур — жанговар каста (клатрийлар) аъзосининг унвони.

3 Пандит — олим брахман, авлиё.

◆ ИСТЕЪМОЛ БУЮМЛАРИ КЎПАЯДИ

ФАРЗАНДЛАРИМИЗ УЧУН

МОСКВА. «Ўроқ ва Болға» заводи пойтахтнинг энг йирик металлургия корхоналаридан бири. Корхона ўз маҳсулотларини Совет Иттифоқининг барча республикаларига ва 20 чет эл мамлакатига жўнатади. Бу ерда фақат пўлат ва прокатгина эмас, кенг истеъмол буюмлари ҳам ишлаб чиқарилади. Айниқса, темирчилик-пресс цехининг истеъмол буюмлари бўлими ишлаб чиқараётган болалар ўйинчоқларига талаб катта.

СУРАТДА: прессчи Маша Полякова (чапда) ва ОТК контролери Наташа Белугина тайёр маҳсулотларнинг сифатини кўздан кечиришяпти.

К. Гаренских фотоси, ТАСС фотохроникаси.

РЯЗАНЬ КАШТАЛАРИ

Рязань каштачилари ўз санъатлари билан азалдан шуҳрат қозонишган. Крупская номли тикув-каштачилик буюмлари фабрикасининг маҳсулотларини —ёдгорлик буюмларини чет элларда ҳам севиб харид қилишади.

Фабриканинг беш маҳсулоти Давлат Сифат белгисига сазовор бўлган.

СУРАТДА: рассом Ольга Седова фабрика маҳсулотларини намойиш қилаяпти.

Ю. Дьяконов фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

◆ ЖАҲОН ПАЗАНДАЛИГИДАН ЛАВҲАЛАР

КАЙЗЕР ҚУЙМОҒИ

Кунлардан бирида император Франц Иосиф Кайзер овга чиқиб ўрмонда адашиб, қолади. Кун бўйи дайдиб, йўлини тополмай оч қолади. Алхазарқиёс бир камбағал деҳқон кулбасига дуч келади-да, кира солиб «Егулик нима бор?» — деб сўрайди. Деҳқон хотин қуймоқ пишириб, тўғрамчилаб энди болаларининг олдига қўйган экан, шошиб қолган аёл бурдаланган қуймоқни олиб Кайзерга тутибди:

—Балки жаноби олийларига шу бурдалар манзур тушар.

Оч қолганда шоҳу гадо бир эмасми. Кайзер қуймоқни пок-покиза туширипти-да, жўнаб кетибди.

Бир неча кундан сўнг Кайзер ўша деҳқон аёлини олдириб келиб, ўшандақа қуймоқ тайёрлаб беришни буюрибди. Аслида қуймоқ това ҳажмида тўғарак қилиб пиширилиши керак, аёл эса бу қуймоқни бурдалаб пиширибди. Шу-шу бурдаланган қуймоқ—Шмари ёки Кайзер қуймоғи номи билан аталадиган бўлган.

Мана уни тайёрлаш усули: Сут, тухум, шакар ва ун қўшиб, суюқ хамир қорилади. Товада ёғни доғлаб, устидан аста хамир қуйилади, остки томони қизаргунча қовурилади, сўнг ағдариб иккинчи томони ҳам қизартирилади. Кейин иккита вилка ёрдамида қуймоқ бурда-бурда қилиниб, кусур-кусур бўлгунча қовурилади.

Масаллиқ: 1 порциясига: 2 дона тухум ,1 ош қошиғида шакар, 125 грамм сут, 1 стакан ун, 1 қошиқ маска ёғ кифоя қилинади.

Реклама ва эълонлар

Театр

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 4|Х да **Менинг жаннатим**, 5|Х да **Хотинимнинг эри** (кеч соат 7 яримда).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 4|Х да **Қачонгача мой ейсан**, 5—6|Х да **Беш кунлик куёв** (кеч соат 7 яримда бошланади).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — ИВАН АНИСИМОВ РАҲБАРЛИГИДАГИ УРГАТИЛГАН АЙИҚЛАР АТТРАКЦИОНИ (кеч соат 7 яримда; шанба кунлари —кундуз соат 3 ва кеч 7 яримда; якшанба кунлари — кундуз соат 12, 3 ва 7 яримда).

Кино

4 ОКТЯБРДА

Қулфсиз эшик — «ЎЗБЕКИСТОН» (кечқурун), ҲАМЗА номли (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», (жуфт соатларда).

Тартиб учун қилинган жиноят — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Гул ва тош (2 серия, ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кечқурун).

Мени ҳали кўрасиз (10.00, (18.00), **Хонимлар ва жаноблар** (20.00, 21.45): — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ».

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — САНЪАТ САРОЙИ (кечқурун).

Угай она — «ЧАЙКА» (тоқ соатларда).

Привалов миллионлари (2 серия) — «МОСКВА», «ВОСТОК» (кечқурун).

Робинзон Крузонинг ҳаёти ва ажойиб саргузашти — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Сангам — «КЎКЧА» (кечқурун).

Тузалмас одам — «СПУТНИК», «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Сиз ҳамма гапни айтмабсиз, Ферран! — «СПУТНИК» (жуфт соталарда).

5 ОКТЯБРДА

Сангам (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (12.00, 16.00, 19.00).

Гул ва тош (ўзбек тилида) — «КЎКЧА» (11.00, 14.00, 17.00, 20.30).

Тузалмас одам — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда), «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (10.00, 14.00, 18.00, 21.45).

Тақиқланган муҳаббат (11.00, 13.00, 17.00, 19.00), **Прокурор ўғли** (14.45, 20.45): — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ».

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — «САНЪАТ САРОЙИ» (кундуз ва кечқурун).

Привалов миллионлари (2 серия) — «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Қулфсиз эшик — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12.00, 14.00, 16.00), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Онам эрга тегди (тоқ соатларда), **Унинг ҳаётидаги аёллар** (12.00, 16.00, 20.00): — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Угай она — «ЧАЙКА» (жуфт соатларда).

Сиз ҳамма гапни айтмабсиз, Ферран! — «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Мени ҳали кўрасиз — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Адрес: ер планетаси — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (18.00, 21.00).

Телевизор

4 ОКТЯБРЬ

Пайшанба

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 18.30 Спорт программаси. Футбол бўйича УЕФА кубоги учун. «ДИНАМО». (Киев)— «ФРЕДРИКСТАД» (Норвегия). Киевдан олиб кўрсатилади. 2. Футбол бўйича СССР чемпионати. «ДИНАМО» (Москва) — «СПАРТАК» (Москва). 20.00 Рангли телевидение. «Миллионлар ленинча университети. «Жаҳон тинчликсевар кучларининг Москва конгресси шарафига», **Тошкент кўрсатади.** 20.30 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). **Узбек тилида:** 20.45 Шеърият мухлисларига. 20.55 «Олинган мажбуриятлар изидан». 21.10 «Ахборот» информацион программаси. 21.30 Пахтакорлар учун концерт. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 Рангли телевидение. Хоккей бўйича Европа чемпионлари кубоги учун, ЦСКА —«ДУКЛА» (ЧССР). В. И. Ленин номли Марказий стадион спорт саройидан олиб кўрсатилади.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 17.25 Кўрсатувлар программаси. 17.30 Болалар учун рангли телевидение. «Ҳар бир расмда қуёш акси бор». 18.00 «Фан оламида». **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси, 18.35 «Равшан ва унинг дўстлари». Болалар учун фильм-концерт, 18.55 **«Ёшлик»** студияси кўрсатади. «Комсомол зарбдор қурилишларида». Оҳангаронда чорвачилик комплекси қурилиши ҳақида кўрсатув. 19.25 Симфоник куйлардан концерт. 20.00 «Замандас» программаси. (қозоқ тилида). **Москва кўрсатади.** 20.30 Телетомошабинлар талабларига мувофиқ концерт. 21.00 Кинокўрсатув. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 «Жанговар постда» (рус тилида). **Узбек тилида:** 22.30 Ўн минут музика. 22.40 Телевизион новеллалар театри. «Мовий осмон».

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

5 ОКТЯБРЬ

Жума

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.30 Кўрсатувлар программаси. 18.35 Болалар учун мультфильм. 18.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Азамат ўлка ёшлари» (ўзбек тилида). 19.15 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 19.30 «Бугунги Япония». Кўрсатувни Марказий телевидение ва Бутуниттифоқ радиосининг снёсий шарҳловчиси В. Шрагин олиб боради. **Тошкент кўрсатади. Узбек тилида:** 20.00 Ўн минут музика. 20.10 «Ахборот» информацион программаси. 20.30 Ёзувчи Назир Сафаров ижодий лабораториясида. 21.20 Пахтакорлар учун концерт. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 Рангли телевидение. Хоккей бўйича СССР чемпионати. **«Спартак»** (Москва) — **«Динамо»** (Москва). В. И. Ленин номли Марказий стадион спорт саройидан олиб кўрсатилади. 00.45 Кўрсатувлар программаси. 00.50 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 Рангли телевидение. Болалар учун. «Ҳар бир расмда қуёш акси бор». 13.15 Талабларингизга мувофиқ. Экранда кинокомедия. «Қайноқ кунлар». Бадиий фильм. 14.40 «Шахмат мактаби». 15.10 СССР халқ артисти В. Гмиря куйлайди. 15.50 «Совет характери». Телевизион очерк. 16.20 Фан — қишлоқ хўжалигига. 16.50 Рангли телевидение. «Иринанинг кундалиги». Телевизион ҳужжатли фильм. 17.05 «Эрнст Тельман». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 17.45 Кўрсатувлар программаси. 17.50 Янгиликлар. 18.00 Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.30 Рангли телевидение. «Очиқ осмон остидаги музей». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.00 Оперетта ишқибозлари, сизлар учун. **Тошкент кўрсатади.** 19.35 Ҳужжатли фильмлар экрани (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 20.00 «Бизни Москва дўстлаштирди». Фильм-концерт. 20.30 Ўтмиш кинолентaлари. «Сарой ва қалъа». Бадиий фильм. **Тошкент кўрсатади. Узбек тилида:** 22.00 «Беш йилликнинг учинчи йили». 22.30 «Ноз-неъмат бунёдкори» программаси. 23.00 Тунги музикали программа.

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитети ва Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитети Тошкент шаҳар совети ижроия комитети бош архитектура-планлаштириш бош қармаси бошлиғининг ўринбосари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор, Ўзбекистон архитекторлар Союзининг аъзоси, Тошкент политехника институти архитектура факультетининг доценти

Адҳам Абдуллаевич МУХАМЕДШИНнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдирадилар ва марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институтининг коллективи, институт илмий ходими, тарих фанлари кандидати Р. Рашидовга отаси

Турғун РАШИДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институтининг коллективи институт илмий ходими Т. Нишонбоевага онаси

Ойниса УСТАМУҲАМЕДОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

Аҳолига такси хизмати кўрсатиш «Символ» марказлашган диспетчерлиги коллективи шаҳар аҳолисига намунали хизмат кўрсатаяпти. Бу ерда кеча-ю кундуз навбатчи операторлар такси машинаси юбориш ҳақидаги буюртмаларни қабул қилиб, тегишли адреслар бўйича машиналарни юборадилар.

СУРАТДА: диспетчерликнинг ишчан оператори Нина Петина, буюртма бўйича такси чақираяпти.

М. Нуриддинов фотоси,

▲ *Ажойиботлар оламида*

Денгиз ҳужум қилмоқда

ВАРШАВА. Болтиқ денгизи секин-аста қуруқликка ҳужум бошлаб, ҳар йили Польша территориясининг ўзидагина 156 минг квадрат метр ерни босиб олмоқда. Гданьск денгиз институтининг мутахассислари кўп йиллик илмий кузатишларини якунлаб шундай хулоса чиқаришди.

Болтиқ Колобжек шаҳри районида кўпроқ «ҳужумкорлик» кўрсатди. Кейинги юз йил ичида денгиз пляжни қарийб тамомила бостириб юборди ва шаҳарнинг қадимий деворларига яқинлашди. 1971 йилнинг ўзидагина баъзи жойларда қуруқликнинг 5 метргача борадиган қисми сув остида қолди.

„Олтин қопқа“—фожиа кўприги

НЬЮ-ЙОРК. Сан-Францискодаги «Олтин қопқа» — кўпригини дорулқазо учун танлаб олган американлар 497 нафарга етди.

Қўшма Штатларда жониндан тўйганларнинг Американинг энг кўркам кўпригидан сакрашларига ҳалақит бера олувчи махсус ғов қуриш тўғрисида неча йиллардан бери мунозара олиб борилмоқда.

Масалан, яқинда Мэриленд штати губернаторининг ёрдамчиси Блэр Ли шундай ғов қуришни тезлаштиришга даъват қилиб чиқди. Гап шундаки, «Олтин қопқа»дан сакраб ўлган ва ҳисобга тушган 493-киши унинг 27 яшар ўғли — Пьер бўлган.

(ТАСС).

●*Шунақаси ҳам бўлар экан*

ФИЛЛАР БОСҚИНИ

БРАЗЗАВИЛЬ. Европалик киши филни кўнгилчан тинч ҳайвон деб билади. Аммо Конгонинг Эбуо округи аҳолисининг бу гапга қўшилиши қийин. Улар Конго Миллий ҳалқ мажлисидаги ўз депутатларига мурожаат қилиб, аҳолини филлардан қўриқлашни ташкил этишни сўрашган.

Кейинги вақтларда Миллий ўрмонлардаги филлар босқини деҳқонлар бошига кўп кулфатлар солмоқда. Баъзида 80 тагача борадиган филлар подаси шолипоялар ва кофезорларни пайҳон қилиб, баъзида кишиларга ҳам жиддий хавф-хатар солмоқда.

Кексалар илгари бунақанги фил босқинлари бўлиб турганлигини эслолмаймиз, дейишяпти. Шу йил филлар доимо яшайдиган районларда рўй берган қаттиқ қурғоқчилик ҳайвонлар босқинини келтириб чиқарган, деб тахмин қилишмоқда.

(ТАСС).

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШ. ОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ,

ИНДЕКС 64579. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Р—00867. Нашр. В — 2296.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, Эълонлар бўлими—33-81-42.